

XVIII. évfolyam

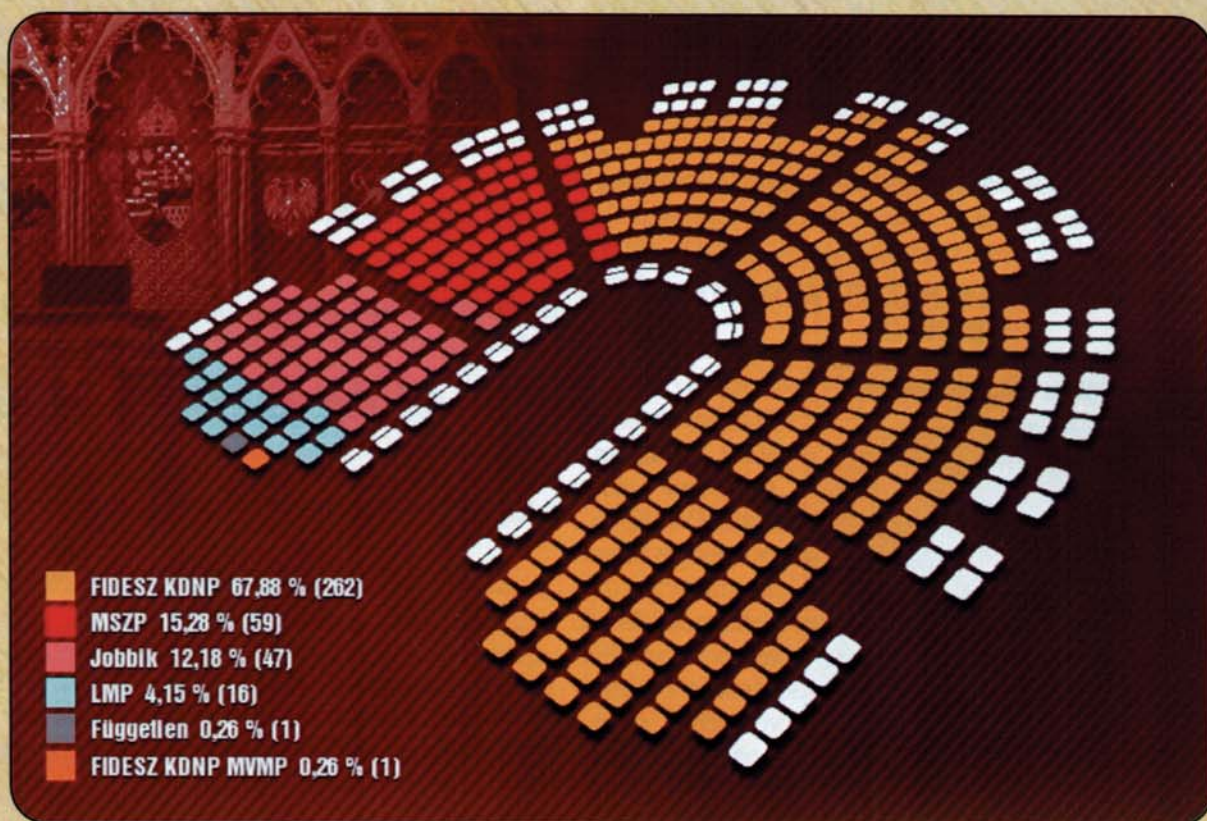
4. szám

ROMALAP

2010. április

Ára: 300 Ft

KÉTHARMAD

LD

„LUNGO DROM”

HOSSZÚ ÚT

Április a negyedik 30 napos hónap a Gergely-naptárban. E hónapot Mars kedveséről, Venusról nevezték el, akit Aperirének is hívtak. Neve a latin *aperire* szóból származik, melynek jelentése „megnyitni”, valószínűleg az e tájt kinyíló természetére utalva.

BOLONDOK NAPJA: április 1.

A tréfa napja, e napon bolondoznak egymással a felnőttek, ugratják, becsapják egymást.

GYERMEKKÖNYVEK NEMZETKÖZI NAPJA: április 2.

Ki nem ismerné *Hans Christian Andersen* meséit? E napon született a híres meseíró. A Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa szervezésében ezért is tartják e napon a gyermekkönyvek világnapját. Céljuk, hogy megismertessék és megszeretessék az olvasást, a könyveket a gyerekekkel.

A ROMÁK VILÁGNAPJA: április 8.

A romák 1971-ben, Londonban rendezték meg első világkongresszusukat, amelyen az Indiából és húsz országból érkezett küldöttek elfogadták a roma nép szimbólumát, zászlaját, mottóját, himnuszát és április 8-át A ROMÁK VI-LÁGNAPJÁVÁ nyilvánították. Ekkor folyami szertartásokkal, illetve gyertyagyújtással ünnepelnek a romák a világ mintegy 40 országában, ezzel emlékezve arra, hogy mintegy ezer évvel ezelőtt indultak Indiából máig tartó vándorútjukra.

A MAGYAR KÖLTÉSZET NAPJA: április 11.

E napon született József Attila (1905. 04. 11.), 1964 óta e napon ünnepeljük a magyar költészet napját.

ŰRHAJÓZÁS NAPJA: április 12.

A világ első embert – *Jurij Gagarin* űrmagyot – szállító űrhajóját 1961. április 12-én állították Föld körüli pályára.

NEMZETKÖZI MŰEMLÉK NAP: április 18.

1984-ben ünnepelték először ezt a napot az UNESCO ICOMOS szervezetének javaslatára. Országunk már a kihirdetés évében csatlakozott a kezdeményezéshez, melynek célja a műemlékek megóvása.

FÖLD NAPJA: április 22.

Az USA-ból indult társadalmi kezdeményezés már hazánkban is ismert. Környezetvédelmi ünnep, melynek célja, hogy felhívja a figyelmet a környezetvédelem fontosságára. E napon sok iskolában a tanítási nap is e köré téma köré szerveződik.

ROMA LAP
Megjelenik havonta.

Megjelenik havonta a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Közalapítvány támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: otka77@citromail.hu – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: Gudmon András

Felelős kiadó: Farkas Flórián
Címlapon: Parlamenti patkó

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezetők: Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

SZENT GYÖRGY NAPJA: április 24.

A legenda szerint *Szent György* legyőzte a sárkányt és kiszabadította a fogságból a királylányt. Ezért lovagok, katonák, fegyverkovácsok patrónusaként is számon tartják.

A néphagyomány e naptól számítja az igazi tavaszt. E naphoz kötődik az állatkihajtás is. A legelő felé zöld vesszővel hajtották a marhákat ekevason, fejszén, láncon, tojáson, asszony kötényén keresztül: termékenységet és egészséget megőrző hatást tulajdonítottak e szokásnak.

A gazdák és a pásztorok egyessége Szent György napjától Szent Mihály napjáig tartott. Ide kapcsolódó szokás a **juhmérés**: e mérés alapján osztották el a gazdák között a tejet.

MÁRK NAPJA: április 25.

A búzaszentelés ideje, mely a római kori, termésért könyörgő körmenet keresztény szertartásrendben felvett változata. A megszentelt búzának gyógyító erőt tulajdonítottak, olykor az állatoknak is adtak belőle, és emberek gyógyítására is használták.

TÁNCMŰVÉSZET VILÁGNAPJA: április 29.

Jean G. Noverre, francia balett táncos a táncművészet megújítója e napon született. A Nemzetközi Színház Intézet javaslatára az ő tiszteletére ünnepeljük a Táncművészet világnapját ekkor.

MÉHEK NAPJA: április 30.

A Magyar Méhészek Egyesületének javaslatára 1994-től ünnepeljük a Méhek napját, melynek célja hazánkban a **mézfogyasztás** növelése.

HÚSVÉT

Nagyböjt a hamvazószerdától Húsvétig tartó negyvennapos időszak. Ilyenkor nem szabad a hangos mulatozás, nem tartanak lakodalmakat sem. Nagyböjtöt Jézus negyvennapos böjtölésének és kinszenvedésének emlékére tartják. Az utol-

só előtti hét a **virághét**, amely időt megfelelően tartják virágmagvak vetésére, virágok ültetésére. A virághét **virágszombattal**, **virágvasárnap** zárul. Sok helyen még ma is szokás, hogy virágszombat éjszakáján az eladó sorban lévő lányos házak kapuit ellopják éjszaka a legények. A lányoknak virágvasárnapon kell megkeresni az ellopott kapukat.

A nagyböjt utolsó hete a **nagyhét**, jeles napjai: nagycsütörtök, nagypéntek, nagyszombat. **Nagycsütörtökön** elhallgatnak a harangok, úgy mondják: a harangok Rómába mentek. A templomba hívó harangszót kereplőkkel helyettesítették. **Nagypéntek** Jézus kereszthalálának emléknapja, ide kapcsolódós szokások a körmenetek, virrasztások, passiójátékok. Dologtöltő nap, még kenyeret sem sütöttek e napon. **Nagyszombat** a tavasz eljövetele. E napon a böjt is véget ér.

A böjt idején általában gyümölcsből, zöldségből készült leveseket, kenyeret, szárított növényeket ettek, esetleg halat. A tej, tojás, tejtermékek fogyasztását a XVII. század elejétől a pápa is engedélyezte a híveknek. A mulatozás tiltása ellenére jellegzetes böjti játékokat, táncos szokásokat alakítottak ki.

Húsvét vasárnapja szintén dologtöltő nap volt. A tánctilalom után először ekkor rendeztek bálakat. A húsvéti bálókba a lányok hajdon fővel, fehér ruhában mentek. Ekkor kezdődött a tavaszi lakodalmas időszak is. Ekkor kötnék tavaszi virágokból, zöld ágakból nagy ívformát, ez a zöldág, a kapu, amely alatt párosával, énekelve bújnak át a fiatalok.

A húsvéti étkezésnek is megvannak a maga szokásai. Szokás volt bárányt vágni – ez is Jézus jelképe –, és a tojás, mint az újjászülető élet jelképe is hagyományos éték ilyenkor.

Húsvéthétfő számunkra a locsolkodás napját jelenti, de az ország egyes részein a **komatálküldés** és a **vesszőzés** is szokásban volt. A komatálküldés egyfajta barátsággötés volt. Általában azonos neműek komálódttak össze. A komatálra különböző ételeket raktak, s amikor a komatálakat a magukéval kicserélték, a komaság megkötött.

Csók István: A tavasz ébredése (1900)

A **locsolkodás** megtisztító szokás formája. Részben a keresztelkedésre emlékeztet, részben arra, hogy a feltámadás hírét vivő asszonyokat a Jézus sírját őrző katonák vízzel öntötték le, és a feltámadást hirdető jeruzsálemi asszonyokat is vízzel leöntve akarták elhallgattatni. Régen a lányokat a kúthoz vitték a legények, és leöntötték őket a vödör vízzel, ma ennek szelídebb változata a kölnivel való locsolkodás, melyért cserébe a fiúk hímes tojást, vendéglátást kapnak cserébe.

A hónap hírei • A hónap hírei

HARLEMI MÓDSZER ALAPJÁN OKTATNÁK A ROMA GYEREKEKET

◆ A Harlem Children Zone (HCZ, Harlemi Gyerekek Területe) elnevezésű projektet honosítanak meg a magyar oktatásban – adta hírül cikkében a Huffington Post. A tengerentúlon sikeres HCZ a szegény fekete gyerekeket támogatja születésüktől egészen a felsőoktatásba kerülésükig. Források szerint a magyar kormány már tárgyal a programon belül működő Promise Academy (Remény Akadémiája) vezetőivel, abban bízva, hogy a módszer a magyar cigány gyerekeknek is segítene.

A Huffington Post úgy véli, hogy a magyarországi cigányok helyzete nagyon sokban hasonlít a harlemi feketék körülményeihez. Canada módszerének köszönhetően a szegény sorsú gyerekek olyan területeken is képesek – tudományosan is bizonyított – sikereket elérni, amelyeken az oktatási rendszer korábban nem tudott eredményeket produkálni.

A HCZ keretein belül létrehozott Promise Academy a születésüktől egészen a felsőoktatásig kíséri a legszegényebb gyerekeket. A New York Times 2004-es portréja szerint a főként adományokból működő HCZ dolgozói folyamatosan házról házra járnak Harlemben, hogy felkutassák a legrosszabb esélyekkel induló gyerekeket, és a szüleiket rávegyék, hogy jelentkezzenek a HCZ óvodáiba és iskoláiba. A HCZ projekt gerincét képző Promise Academy diákjainak a napja egy órával hosszabb, mint a többi amerikai iskolásé, és jóval rövidebb a nyári szünete is. A gyerekek egészséges reggelit és ebédet kapnak, ingyenes orvosi és fogászati ellátás is jár nekik, és az iskola után is sok programon vehetnek részt.

VILÁGBANK: MILLIÁRDOKAT BUKUNK A ROMÁK KIREKESZTÉSÉVEL

◆ Évente több százmillió eurót veszítenek az uniós országok a romák kirekesztése

miatt – ismertették a Világbank képviselői a roma csúcstalálkozón legújabb felmérésük eredményét.

A tanulmány kimutatja, hogy a nem dolgozó rétegekre költött állami kiadások jóval magasabbak, mint

AMNESTY-FELHÍVÁS AZ EURÓPAI ROMÁK DISZKRIMINÁCIÓJA ELLEN

◆ Az európai roma közösségek megkülönböztetése és kirekesztése elleni konkrét

a felzárkóztató oktatási rendszer kiépítésének költségei. A Világbank szerint ez különösen igaz akkor, ha figyelembe vesszük, hogy hosszú távon a nagyobb demográfiai növekedésük miatt a születendő roma generációk jelentős szerepet vállalhatnak az idősödő európai társadalmak eltartásában. Az európai államok évente több százmillió eurót veszítenek költségvetésükből a romák kirekesztettsége miatt. Bár Magyarországot külön nem említették meg, azt elmondták, hogy például a környező országok közül Csehországban minden ötödik, Romániában és Szerbiában minden nyolcadik munkaképes korú roma rendelkezik a munkaerőpiacon való eredményes részvételhez szükséges képesítéssel, szemben a nem romák hatszor magasabb foglalkoztatási esélyeivel.

lépésekre szólította fel az EU-t és az uniós tagállamokat szerdai állásfoglalásában az Amnesty International (AI). A felhívás kiemeli: annak ellenére, hogy az európai romák milliói széleskörű diszkriminációtól szenvednek, az EU elmulasztja a felelősségre vonást, amikor a tagállami hatóságok nem tesznek eleget kötelezettségeiknek. Az EU-nak átfogó stratégiát kell kidolgoznia a romák egyenlőségének és diszkrimináció-mentességének biztosítására, továbbá konkrét akcióttervet kell elfogadniuk a roma közösségek elleni emberi jogi visszaélések kezelésére, szót kell emelniük a rasszista támadások és a gyűlöletbeszéd ellen. Emellett konkrét intézkedéseket kell tenni a lakhatás, az oktatás, az egészségügyi ellátás és a foglalkoztatás területén megnyilvánuló diszkrimináció felszámolására.

SIKERES TURNÉT ZÁRT A 100 TAGÚ CIGÁNYZENEKAR FRANCIAORSZÁGBAN

◆ A párizsi Théâtre des Champs Élysées színpadán aratott sikerét követően az idén 25. születésnapját ünneplő 100 Tagú Cigányzenekar azonnal meghívást kapott 2012. januárban újabb öt fellépésre az egyik legnagyobb presztízsű francia koncertterembe. A világon egyedülálló zenei formáció hét francia városban lépett fel, s mindenhol teltház várta.

Franciaországban a budapesti márciusi jubileumi koncertek műsorával turnézott az együttes. A cigányzenekarra hangszerelt népszerű komolyzenei művek (Csajkovszkij, Strauss, Brahms, Liszt,

Bartók, Kodály, Hubay, Sarasate) mellett frenetikus sikert aratott cigánydzsessz is szerepelt a programban, amit Franciaországban *Django Reinhardt* gitáros tett ismertté. Nagy élvezettel fogadta a párizsi közönség a zsidó számokból összeállított részt, s a két és fél órás koncerten egy a balkáni népek zenéjéből merített pörgős világzenei blokk is elhangzott.

ÚJ VISELKEDÉSI MINTA KELL

❖ „A cigány közösségek szociális nyomorából és megaláztatásából magyarellenes hangulatot csinálni, vagy politikai fegyvert kovácsolni mélységesen elítélendő” – fogalmazott a Balog Zoltán, a Polgári Magyarországért Alapítvány kuratóriumi elnöke egy, a *Cigányok Világnapja* alkalmából szervezett konferencián. A cigánykérdés mögött húzóó társadalmi problémák megoldását az elnök egy új cigánypolitika sürgetésében látja. Ennek – az eddig berögzült szokásokkal radikálisan szakítva – színterint egy olyan új viselkedési mintán kellene alapulnia, amelyben az emberek nem egymásra mutogatnak, hanem a többség és a kisebbség saját maga gondolja át, mit tehet a szembenállás és a mély nyomor felszámolása érdekében. „Nagyon fontos, hogy megtaláljuk azt a pontot, ahol mindannyian érdekeltek vagyunk abban, hogy a magyarországi cigányság helyzete rendeződjön. Ugyanis létezik olyan eset, ahol mindenkinek csupán egyetlen oldalon, egymás mellett lehet állni. Ez az a pont, amikor olyanokról hallunk, akik – csupán

azért, mert nem ahhoz a népcsoporthoz tartoznak, mint ők – erőszakkal elveszik mások életét. Ez a negatív pont lehetne új kiindulópont is, ahol akár még a remény is feléledhet. Nem szabad elfelejteni, hogy a közös megrendülés előbb összefogást, majd a rend és törvény tiszteletét, végül pedig szilárd etnikai békét tud eredményezni – mondta az elnök.

ELHUNYT DARÓCZI DÁVID KORMÁNYSZÓVIVÓ

❖ Április 2-án éjjel elhunyt *Daróczi Dávid*, volt kormányszóvivő. A Csepeli Köztemetőben helyezték végső nyugalomra görög katolikus szertartás szerint, a roma temetkezési hagyományokat is figyelembe véve.

Daróczi Dávid 1972. április 19-én született Budapesten. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem végzett teológia szakon, majd a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem üzleti marketing szakára járt. Daróczi Dávid nyíltan vállalta roma származását. Eredeti neve: Daróczi József, édesapja *Choli Daróczi József* író, költő.

2007. június 18-tól 2009. április 24-ig volt kormányszóvivő, ezt megelőzően több napilapnál és televíziónál is dolgozott újságíróként, szerkesztőként. 2004-ben a Rádió C főszerkesztője, azt követően a Magyar Hírlap gazdasági rovatvezetője volt. 2005–2006-ban a kormányszóvivő gazdasági tanácsadója, majd 2007 júniusáig, kormányszóvivői kinevezéséig a Miniszterelnöki Hivatalban a Kormány- szóvivői Iroda vezetője volt.

HOLOKAUSZT EMLÉKNAP A TERROR HÁZA MÚZEUM ELŐTT

❖ A Terror Háza Múzeum előtt emlékeztek meg a holokauszt áldozatairól április 18-án. Köszöntő mondott *Schmidt Mária*, a Múzeum főigazgatója. Köszöntőjében kiemelte: „A közös emlékezés során azonban azt is megtanultuk, hogy tovább kell lépnünk. A felelősök, a bűnösök után azokat a neveket is fel kell idéznünk, akik emberek maradtak az embertelenségben, akiknek pél-

dáját a felnövekvő nemzedékek elé tárhatjuk, akiket olyan magasra kell emelnünk: hogy mindenki láthassa őket.”

Dr. Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek beszédében kiemelte: „Semmilyen politikai számitás nem igazolhatja az Isten képére teremtett ember méltóságának meggyalázását vagy lebecsülését, az emberi élet pusztaság gazdasági vagy politikai tényezőként való kezelését, az emberek közötti testvériség, a természetes jóézés, segítőkészség és együttműködés rombolását, a szeretet kultúrája helyett a gyűlölet, a feszültség, a zűrzavar terjesztését”.

KISEBBSÉGEKÉRT DÍJ KÜLHONI MAGYARSÁGÁÉRT TAGOZATA KITÜNTETÉS

❖ Április 15-én az 1990. márciusi marosvásárhelyi etnikai konfliktus 20 éves évfordulója alkalmából Kisebbségeért Díj Külhoni Magyarságért Tagozata kitüntetések adományoztak a Parlamentben azoknak a cigányoknak, akik áldozatvállalásukkal nem pusztán a romániai magyarság, hanem a szabad Románia és a sokszínű Kárpát-medence megmaradását is szolgálták.

JÚNIUSBAN FOLYTATÓDIK A KOLOMPÁR ORBÁN ELLEN INDÍTOTT BÜNTETŐPER KECSKEMÉTEN

❖ Június 17-én folytatódik a *Kolompár Orbán*, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke és társai ellen, az elmúlt év novemberében indított büntetőper a Kecskeméti Városi Bíróságon – közölte *Sárközy Szabolcs* bírósági elnök, a Bács-Kiskun Megyei Bíróság szóvivője.

Összeállítottuk az evangélikus.hu, az MTI, Romnet hírei alapján.

A hónap hírei • A hónap hírei

KÉTHARMAD

Mától Magyarországon a magyar emberek érdeke az első, a nemzeti együttműködés lesz mindennek a mércéje – jelentette ki Orbán Viktor, az országgyűlési választások második fordulójának eredményhirdetését követően. A Fidesz-KDNP elsőprő választási győzelmet aratott, példátlan, kétharmados többséggel vetett véget a szocialisták nyolcévi kormányzásának.

A Fidesz-KDNP pártszövetség történelmi győzelmet aratott az áprilisi országgyűlési választásokon. A győztes politikai erő kétszázhatvanhárom képviselőt küldhet a magyar Országgyűlésbe. A többi párt hozzá képest elenyésző számban képviselteti magát: a Magyar Szocialista Párt ötvenkilenc, a Jobbik negyvenhét, a Lehet Más a Politika tizenhat fővel lesz jelen a Parlamentben, egy független képviselő mellett.

Egy bizonyos: mindenki nagy várakozással telve néz a jövő felé, remélve, hogy az

alakuló kormány első intézkedései enyhülést hozhatnak hazánk állampolgárai számára.

– „Örömmel jelentem, hogy a mai, oxigénpalack nélküli csúcstámadás sikerült: a Fidesz-KDNP a ma-

gyar parlamenti mandátumok 68 százalékát szerezte meg” – mondta a Fidesz elnöke. Mint fogalmazott, a magyarok megerősítették a demokrácia melletti elköteleződésüket, helyüket Európában és az Európai Unióban. A pártelnök köszönetet mondott mindazoknak, akik a szavazóurnához járultak, különösen azoknak, akik kitartottak a Fidesz, a KDNP és a polgári körök mozgalma mellett. – A csúcsra Magyarország ért fel ugyan, de nyolc éven keresztül ők mentek elől, így most ők tűzték ki a csúcsra a zászlót – tette hozzá. Orbán Viktor

Az országgyűlési képviselői mandátumok száma 386. A választás során ezek elosztására a többségi és az arányos választási rendszerek kombinációjából kialakított ún. vegyes választási rendszer alkalmazásával kerül sor. A többségi elv alapján történik **176 képviselői hely** elosztása az **egyéni választókerületekben**. A 19 megyében és a fővárosban (az ún. területi választókerületekben) a pártok által állított listák indulnak a választáson. A területi listákon 152 mandátum szerezhető meg. A területi választókerületben ki nem osztható mandátumok az országos listán kiosztható mandátumok számát gyarapítják. A fennmaradó **58 és a területi választókerületekből feljutó mandátum elosztására az országos kompenzációs listák** között kerül sor.

Az országgyűlési képviselői helyek száma: 386

Pártok	Egyéni választó-kerületben	Területi listán	Országos listán	Összesen	Parlamenti mandátumok aránya
FIDESZ–KDNP	172	87	3	262	67,88%
FIDESZ–KDNP Vállalkozók Pártja	1			1	0,26%
MSZP	2	28	29	59	15,28%
Jobbik		26	21	47	12,18%
LEHET MÁS A POLITIKA		5	11	16	4,15%
Független	1			1	0,26%
Összesen	176	146	64	386	100,00%

szerint Magyarország új csúcsot állított fel, hiszen az elmúlt években lesajnáló vélemények és negatív hírek jelentek meg a sajtóban hazánkról.

A pártelnök úgy vélekedett, nemcsak a hatodik szabad választás zajlott Magyarországon, hanem annál sokkal nagyobb: forradalom történt a szavazófülkékben.

Magyarország leendő miniszterelnöke szerint ugyanis a magyarok bebizonyították, hogy van értelme hinni a demokráciában, hiszen olyan nagy horderejű változásokat ért el az ország, amit csak forradalom hozhat el.

Orbán szerint rendszert váltani nem lehet, csak megbuktatni és helyette újat alakítani. – Ma ez történt – tette

hozzá. Úgy fogalmazott: a hatalommal visszaélő oligarchák rendszere helyett a nemzeti egység ideje jött el, és vége a magyarok millióit szorongató, vagyonukból kiforgató korszaknak. – Legyőztük az oligarchákat, újra mertünk nagyok lenni, és átléptük saját árnyékunkat – jelentette ki. A nemzeti együttműködés a pártelnök szerint új szabályok mentén

működik majd: a kormány irányításával az állam feladata lesz a szabályok jogszabályba öntése, betartása és betartatása. Hangsúlyozta, a határon túl élő magyarok teljes jogú részesei a tegnap megszületett együttműködésnek. Orbán kijelentette: a nemzeti együttműködés rendszerében a győztesnek nem igaza, hanem feladata van. – Most az a fela-

A pártok területi listáinak eredményei országos összesítésben

Területi listán kiosztható mandátumok száma: 152
 Területi listán elnyert mandátumok száma: 146
 Országos listára kerülő mandátumok száma: 6

Pártok	állított	Területi listák eredményei				
		szavazat		5–10%	mandátum	
Ország összesen	117	5 132 531	100,00 %		146	100,00 %
FIDESZ–KDNP	20	2 706 292	52,73 %	Fölött	87	59,59 %
MSZP	20	990 428	19,30 %	Fölött	28	19,18 %
Jobbik	20	855 436	16,67 %	Fölött	26	17,81 %
LEHET MÁS A POLITIKA	20	383 876	7,48 %	Fölött	5	3,42 %
MDF	17	136 895	2,67 %	Alatt	0	0,00 %
CIVILEK	9	45 863	0,89 %	Alatt	0	0,00 %
MUNKÁSPÁRT	4	5 606	0,11 %	Alatt	0	0,00 %
MSZDP	4	4 117	0,08 %	Alatt	0	0,00 %
ÖSSZEFOGÁS PÁRT	1	2 732	0,05 %	Alatt	0	0,00 %
MIÉP	2	1 286	0,03 %	Alatt	0	0,00 %

*Csak a területi listát indító pártok szerepelnek a táblázatban !
 A táblázatban az érvényes 1. forduló területi listás szavazatait és mandátumait szerepelnek!
 (Forrás: www.valasztas.hu)*

datunk, hogy a győzelem lendületével folytassuk a megkezdett együttműködést, a mögöttünk hagyott korszak eltakarítását, a felelősség megállapítását és az újjáépítést – mutatott rá az országra váró feladatokra.

Győzelmi beszéde végén azt üzent Magyarországnak: „megértettük és diadalra visszük a magyarok történelmi álmát”. Hozzátette: „Vincit voluntas tua”, győzedelmeskedjék hát a te akaratod!

Balog Zoltán szerint pártja hatalmas lehetőséget kapott arra, hogy valami újat hozzon az ország számára. Az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának fideszes elnöke bíz abban, hogy a választók akkor is mellettük állnak majd, amikor nehéz feladatokhoz érkezik hazánk. Mint mondta, az embereknek meg kell érteniük egy-egy részfeladat elérkezésekor, hogy a Fidesz–KDNP minden esetben

„az egészért tesz”. Példaként megemlítette, amikor a határontúliakért tesznek, az országhatárokon innen élőkért is dolgoznak, amikor a nyugdíjasok javára hoznak döntést, az a fiatalok számára is hasznos, és ha a diplomásokat segítik, azzal növelik az idősök életesélyeit is.

Külföldi vélekedések

A francia lapok **Orbán Viktorról** közöltek portrét: a baloldali *Libération* szerint a Fidesz kitartó vezetője nyolcévi ellenzékiesség után diadalmasan tért vissza, és elsőprő győzelmet aratott pártjával, míg a konzervatív *Le Figaro* Orbán Viktor, az uralkodó magyar címmel mutatta be egy teljes oldalon a Fidesz elnökét.

A londoni gazdasági-politikai napilap internetes kiadásán megjelent értékelés szerint a Fidesz győzelme

Orbán Viktor diadalmas visszatérését jelenti. A 2002-ben és 2006-ban egymás után elszenvedett vereségek megpecsételhették volna egy kevésbé kitartó, kevésbé erőteljes politikai személyiség sorsát. E kudarcok azonban nem rendítették meg Orbán Viktor azon vágyát, hogy eltávolítsa az általa hozzá nem értőként és korruptként jellemzett szocialistákat a hatalomból – áll a *Financial Times* kommentárjában. A lap által idézett „bennfentesek” szerint Orbán Viktor „ádáz antikommunizmusa” nem enyhült azóta sem, hogy a Fidesz vezetője 1989-ben a szovjet csapatok kivonását követelő beszédével először előtérbe került. Más vonatkozásokban azonban már kevésbé könnyű meghatározni a Fidesz nézeteit. Orbán provokatív, a sajtóval bánni tudó politikus, aki azonban a választás előtti időszakban került az újságírók kutatókérdéseit.

Csaba László, a budapesti Közép-európai Egyetem (CEU) közgazdásza azt mondta a *Financial Times*-nak: Orbán Viktor megtanulta, hogy amit nyilvánosan kimond, az számít. Megtanult élni egy olyan befektetői közösséggel, amelyik bizalmatlan iránta, és meg kell nyernie a bizalmukat – idézte a lap a CEU szakértőjét. A *Financial Times* szerint Orbán Viktor ellenzéki kikiáltásában kikelt a szocialisták által a gazdasági növekedés rovására életbe léptetett közkiadás-csökkentő tervek ellen. Ám az ő ígéretei, amelyek adócsökkentésről és tíz év alatt egymillió munkahely megteremtéséről szólnak, komoly költségvetési korlátokba ütköznek. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 20 milliárd eurós mentőcsomagja után kevés lehetőség maradt a bőkezűsége, azzal együtt is, hogy Orbán Viktor várhatóan egyezségre jut (az IMF-fel) a magasabb államháztartási

A választók nyilvántartása, a megjelenés és a szavazás adatai

	Első forduló	Második forduló
Választópolgárok száma összesen	8 034 394	2 486 111
Szavazóként megjelent választópolgárok száma összesen	5 172 222	1 160 117
Szavazóként megjelentek aránya	64,38%	46,66%

Az országgyűlési képviselők 2010. évi választásának első fordulóján a hazai 10 926 szavazókörben 2010. április 11-én, a 86 külképviseleti szavazóhelyen 2010. április 3–4-én adták le szavazataikat a választópolgárok. A második fordulóban a 3150 hazai szavazókörben 2010. április 25-én, a 85 külképviseleti szavazóhelyen 2010. április 24–25-én szavaztak.

hiánycélról – áll a brit lap vasárnap esti elemzésében.

Orbán Viktor ígéretet tett annak megakadályozására, hogy külföldi befektetők mezőgazdasági földeket vásároljanak fel, és arra is, hogy a határokon túl élő magyarok állampolgárságban részesülnek. A Financial Times szerint bizonyos,

ez utóbbi lépés tovább szítja a haragot a szomszédos Szlovákiában és Romániában.

Lánczi András politikatudós szerint azonban Orbán Viktor „populistának” bélyegzése nem tükrözi a lényegét. „Felismerte, hogy új támadt a politikai elitek és a tömegek között, amelyet át

kell hidalni” – mondta Lánczi.

A Libération a „kitartás győzelmének” nevezte, hogy az egykori rendszerváltó politikus visszatér az 1998 és 2002 között egyszer már elfoglalt miniszterelnöki székbe. A baloldali lap kiemelte, hogy 1989-ben a kommunista rendszerrel

szemben álló Orbán Viktor követelte először nyíltan a szovjet csapatok távozását az országból. Az első szabad parlamentbe 1990-ben bekerült Fidesz 21 képviselője „fiatal, antikonzervatív és friss, mint a narancs, a jelképük”. Orbán ekkoriban modern, a világra nyitott és antiklerikális politikus. Gyorsan megérti, hogy pártjának kicsi az esélye a túlélésre, ha baloldali vagy centripárt marad, mert a hely ott már foglalt. A lécezt 1993-ban jobbra helyezi át, hogy a német CDU mintájára egy konzervatív pártot hozzon létre. Erőfeszítésének gyümölcsét 1998-ban learatja, amikor a kisgazdával kötött koalícióban a Fidesz megnyeri a választásokat, s Orbán 35 évesen a magyar történelem legfiatalabb miniszterelnöke lesz – emlékeztetett a lap.

A cikkíró meglátása szerint „ez a kiváló szónok olyan karizmával rendel-

Fotók: Pelsőczy Csaba

kezik, amely nem kopott meg az idővel”. „Sugárzó és szívélyes, a pártban mindenki ugyanúgy szereti az embert, mint a politikus” – idéz egy Fidesz-tagot a lap.

Egységet, rendet és biztonságot ígérő programja alapján választották meg a Le Figaro szerint a Fideszt, és a megszerzett kétharmados „teljhatalmat” – amelyre a rendszerváltás óta nem volt példa – a jobboldal a képviselők számának megfelezésére és a közalkalmazottak számának csökkentésére, valamint az önkormányzatok megreformálására fogja használni. Drasztikus, de szükséges intézkedésekre, azért, hogy Orbán szavaival Magyarország a régió legversenyképesebb államává váljon – tette hozzá az újság. Arra a kérdésre, hogy a Fidesz elnöke képes lesz-e megfelelni a kihívásnak, a lap egy diplomatát idéz, aki szerint Orbán már nem lobbanékony és ingatag fiatalember, hanem kezd államférfivá válni. **Kövér László**, a Fidesz másik alapítója szerint is barátja megváltozott az elmúlt nyolc évben: „A csalódások érzékennyé tették. Érettebb és felelősebb lett”. (MTI)

A Fidesz lehet az első magyar párt a kommunizmus bukása óta, amely kétharmados többséget szerez a parlamentben. A nemzetközi befektetők abban reménykednek, ez megadja az esélyt a pártnak, hogy felvegye a harcot a mély gazdasági válság és a szerteágazó korrupció ellen – olvasható az amerikai közszolgálati rádió honlapján.

Martonyi János a liberális francia lapnak elmondta, hogy az új kormány egyik első gesztusa a magyar állampolgárság megadása lesz minden olyan magyar kultúrájú személynek, aki azt

kérlemzi, anélkül, hogy igazolnia kellene: magyarországi lakóhellyel rendelkezik. „Vagyis a választójogot jelentő útlevele (megadása), ha a Fidesznek nem lesz szüksége más pártra az alkotmány megváltoztatásához” – tette hozzá a lap. A lakóhelyre vonatkozó új feltétel Martonyi elmondása szerint valójában csak a szomszédos országokban élő magyarokat érinti a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésének érdekében. (MN)

Visszatekintés

1990-ben a Fidesz még 21 mandátummal (5,44%) jutott be az országgyűlésbe. Ekkor még igen széles volt a politikai paletta. Az MDF vezetett 164 (42,49%) mandátummal, őt az SZDSZ kö-

vette 92 mandátummal (23,83%), majd a Független Kisgazda Párt következett 44 mandátummal (11,40%), s a nagyobb mandátumszámmal rendelkezők közül az MSZP zárta a sort 33 mandátummal (8,55%). A KDNP a Fidesszel arányosan 21 mandátumhoz jutott, a független képviselők száma 6 fő (1,55%) volt a 4 közös képviselő (1,04%) és az Agrárszövetség 1 képviselője (0,26%) mellett.

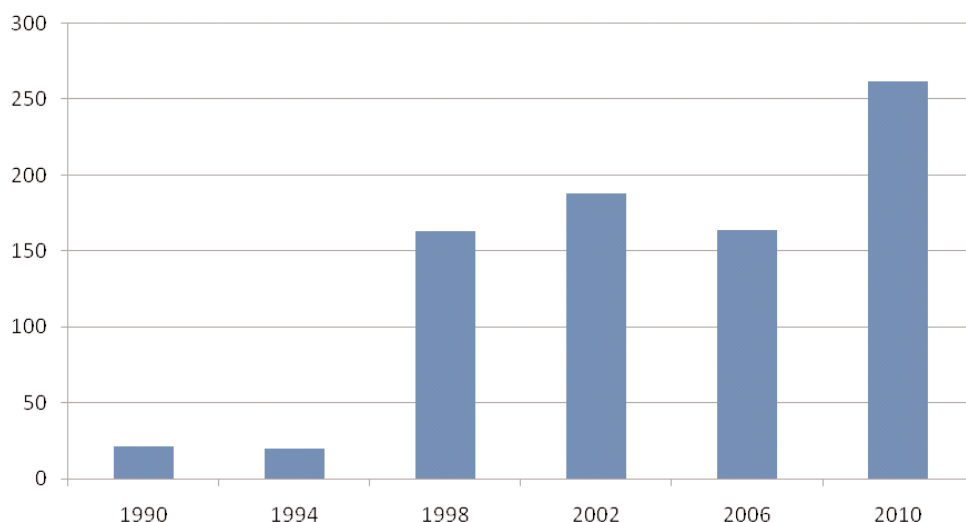
1994-ben a Fidesz mandátumainak száma 20 (5,18%). Az MSZP előretört, 209 mandátumot (54,14%) szerzett, őt követte az SZDSZ 69 (17,88%), az MDF 38 (9,84%), a FKgP 26 (6,74%), a KDNP 22 (5,70%) mandátummal, a sort az Agrárszövetség képviselője és egy közös képviselő zárta (0,26%–0,26%).

1998-ban a Fidesznek önállóan 113 (29,27%), az MDF-fel közösen további 50, tehát összesen 163 képviselője volt a parlamentben. Az MSZP-nek 134 (34,71%), a FKgP-nek 48 (12,43%), az SZDSZ-nek 24 (6,22%), a MIÉP-nek 14 (3,63%), míg az MDF-nek már csupán 2 képviselője volt. A független képviselők száma 1.

2002-ben 188 (48,70%) mandátuma volt a Fidesz-MDF-nek. A parlamentbe jutott pártok száma nagy arányban csökkent: az MSZP 178 (46,11%), az SZDSZ 19 (4,92%) képviselővel vett részt az országgyűlés munkájában.

2006-ban 164 (42,49%) mandátumot szerzett a Fidesz-KDNP. Az MSZP 186 (48,19%), az SZDSZ 18 (4,66%), az MDF 11 (2,85%) mandátumhoz jutott.

Mandátumszám alakulása (Fidesz-MPSZ)

Fidesz: MSZP – 124:5 – A jobboldalra voksolt a roma falu

Sportnyelven szólva már az első fordulóban 124:5 arányú győzelmet aratott a Fidesz-KDNP az MSZP ellen a kizárólag romák lakta Somogy megyei Pálmajorban. A település önkormányzatának élén a volt MDF-s miniszterelnök, Boross Péter sógora, Boross Lászlóné tanítónő áll tizenhat éve. – A szocpol bevezetését és a templom felépítésének segítségét soha nem felejtik el az itt élő sokgyermekes cigány családok. Ennek tulajdonítható a választás első fordulójában elért ellenzéki siker. A Fidesz-KDNP 124, az MSZP 5, az LMP egy szavazatot kapott, a Jobbikra viszont senki sem voksolt – mondta Borossné.

(MN 04.27.)

A végső bukás

Megrázó vereséget szenvedtem, visszavonulok a politikai közélettől – értékelte az országgyűlési választáson elért eredményét *Horváth Aladár*. *Kolompár Orbán* pozitívabban látta leújtó vereségét: úgy érzi, tisztességesen helyt állt – fogalmazott. Végül is minden viszonyítás kérdése, szokták mondani. Az egykori két rivális egy valamiben hasonlít egymásra: szégyellni való eredményt értek el az országgyűlési választásokon.

Az „Ózdon kívüli induló”

Kolompár Orbán az MCF Roma Összefogás Párt egyéni jelöltjeként indult el az országgyűlési választáson Borsod-Abaúj-Zemplén megye 05. számú egyéni választókerületében (Ózd). Kolompár egyéni választókerületi eredménye önmagáért beszél: szervezete egyetlen jelöltjeként mindösszesen 491 szavazatot kapott a választáson, ami 2,32%-ot

jelent. Az adott választókerület választópolgárainak száma összesen 40 663 fő, ebből 491 szavazatot megszerezni, sok mindennek mondható, de tisztességes helyállásnak a legkevésbé.

Több romaszervezet képviselői – köztük Kolompár saját szervezetének, az MCF Roma Összefogás Párt Ózdi térségi szervezeteinek helyi képviselői is – tiltakoztak Kolompár ózdi indulása ellen. Mint sajtótájékoztatójukon fogalmaztak: Kolompárnak semmi keresnivalója nincs Ózdon. Az Ózdi

Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke, **Berki Lajos** úgy fogalmazott: a cigányság elzárkózik Kolompár Orbán támogatásától, és a kopogtatócédula gyűjtésében sem segítettek. Kolompárnak nyolc éve volt az érdekvédelemre, de nem élt vele, amit a cigányság szenvedett meg.

A Magyarországi Demokratikus Cigányok Humán Szervezetének elnöke, **Balogh Gyula** példátlanak tartotta, hogy az „Ózdon kívüli induló” úgy vesz el helyi emberektől szavaza-

tokat, hogy egyáltalán nem ismeri a helyi cigányság gondjait.

Farkas Félix, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlésének kisebbségi tanácsnoka szerint Kolompár, ha igazán tenni akar a cigányokért, akkor visszalép. Ugyanakkor utalt Kolompár hosszantartó bírósági eljárására is.

Emlékeztető

Mint már ismeretes, június közepén ismét bíróság elé áll Kolompár Orbán. Június 17-én folytatódik az ellene és öt társai ellen, az elmúlt év novemberében indított büntetőper a Kecskeméti Városi Bíróságon. Az eljárásban három ügyet egyesítettek, és a következő tárgyalástól kezdve egyben tárgyalják azokat. A három ügy egyesítésével Kolompár Orbánt és társait jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntettségével, magánokirat-hamisítás vétségével, sikkasztás büntettségével, az európai közösségek pénzügyi érdekeinek megsértésével, a számvitel rendje megsértésének vétségével vádolja a vádhatóság.

Az elmúlt év novemberében tartott tárgyalási napon **Mátyásné Polereczki Éva** tanácsvezető bíró bejelentet-

Kolompár Orbán

**Ózdi cigányvezetők közös fellépése.
Balról: Berki Lajos, Balogh István,
Farkas Félix, Váradi József
(Fotó: Kovács István)**

te: a per várhatóan februárban folytatódik. A tanácsvezető bíró akkor közölte: közben döntenek arról, hogy a bíróság a már tárgyalat két vádirattal egyesíti-e a Kecskeméti Városi Ügyészség által 2009. október elején emelt vádat. A harmadik ügyben Kolompár Orbánt és öt társát jogosulatlan gazdasági előny megszerzésével, valamint az európai közösségek pénzügyi érdekeinek megsértésével vádolja az ügyészség.

A 2010. februárra tervezett tárgyalást azonban el kellett halasztani, mert Kolompár Orbán a MCF Roma Összefogás Párt képviselőjelöltjeként indult az országgyűlési választáson, ezért mentelmi jog* illette meg. Az országgyűlési választások első fordulójára előtt a Kecskeméti Városi Bíróság kérte az Országos Választási

Bizottságtól (OVB) a képviselőjelölt mentelmi jogának felfüggesztését. Az OVB

rúlt sor, és a büntetőeljárás nem áll összefüggésben a választási eljárással.

***A mentelmi jog** a törvény előtti egyenlőség alkotmányos elve alóli kivétel, amelyet a közjogi hagyományaink által meghatározott formában az alkotmányos függetlenséggel rendelkező tisztségviselők befolyásmentes működésének garanciájaként indokolt megőrizni, ugyanakkor a jogintézmény megtépzott tekintélyét vissza kell állítani, ezért a védett személyek körét jelentősen szűkíteni, a védelem tartalmát pedig a visszaélészerű joggyakorlás kizárása érdekében egyértelműsíteni kell. A képviselő bíróság vagy más hatóság előtt – megbízatásának ideje alatt és azt követően – nem vonható felelősségre leadott szavazata, továbbá a megbízatásának gyakorlása során általa közölt tény vagy vélemény miatt.

március 25-én tartott ülésén felfüggesztette Kolompár Orbán mentelmi jogát, mert állásfoglalása szerint a büntetőeljárás tárgyát képező cselekményre az országgyűlési képviselők 2010. évi választását megelőzően ke-

Kolompár az első forduló követően az MTI-nek úgy nyilatkozott, hogy az elért 2,32 százaléknál jobbra, legalább 5 százalékra számított, de – mint mondta – becsületből mérettette meg magát, és úgy érzi, tisztessé-

gesen helyt állt. „Ez a közel 500 szavazat meghagyta azt a reményt, hogy a cigányság öntudatra ébredjen, rájőjjön, szüksége van arra, hogy saját érdekében beleszólhasson a nagypolitika alakulásába” – mondta Kolompár Orbán.

Ezúton szeretnénk jelezni a pártelnöknek, hogy a cigányság már jó ideje öntudatra ébredt, s ha a jövőjét az ő alig ötszáz szavazatára kellene építeni, akkor jövőtlen lenne és – ahogyan a nagyapám mondaná – még a víz is kiapadna előle.

Horváth Aladár visszavonul a politikától

Horváth Aladár egyéni jelöltként indult el az országgyűlési választáson Borsod-

Horváth Aladár

Abaúj-Zemplén megye 08. számú egyéni választókerületében (Edelény). Horváth az első fordulóban a 35 846 választópolgárral rendelkező egyéni választókerületben mindösszesen 335 szavazatot kapott, amely 1,5%-os eredményt jelent.

Érdekesség, hogy ő már a saját szervezetének nevét (Roma Polgárjogi Mozgalom) sem vállalta fel(!), független jelöltként indult a választáson. A jelöltek közül az utolsó helyen végzett.

Az okokat firtató kérdésre

Horváth azt mondta: egyelőre nem tudja a választ. Megrázó vereséget szenvedtem és ez érzelmileg letaglóz” – értékelte a voksolás eredményét a roma jogvédő az MTI-nek nyilatkozva. Úgy fogalmazott: „ha nincs szükség a politikai szerepválalásomra, azt egy demokráciában nem szokás erőltetni. Ezért felhagyok a politizálással, új utakat kell keresnem, és keresni a továbblépés lehetőségét.” Megjegyezte: a vasárnapi választással „bezárultak előtte az ajtók”, és ezt tudomásul kell vennie. „Vége van valaminek, és ezt nem kell sajnálni” – fűzte hozzá.

A roma jogvédő nem érti, hogy miért kapott csak 335

igencsak vágyálom az adott választókerületben ezer szavazópolgár támogatása mellett, hiszen a mandátumszerzéshez már 2006-ban is közel 12 ezer, idén pedig több mint 8 ezer szavazatra volt szükség.

Elvázott baloldal

A baloldalon nem maradt cigány képviselő a parlamentben. Miután a Magyar Szocialista Párt húsz százalékos eredménnyel a területi listán csupán 28 mandátumhoz jutott, az országos lista 56. helyén (igencsak hátsó) soraiban indított **Teleki László** romaügyi megbízott is kiesett a parlamentből.

Teleki László

Dancs Mihály

szavazatot, holott a kampány során ezer romával személyesen találkozott a választókerületben, és sok száz nem roma is támogatásáról biztosította őt.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a mandátum elnyerése

Súlyos vereséget szenvedett a Magyar Szocialista Párt (MSZDP) Borsod-Abaúj-Zemplén megye 11. számú egyéni választókerületében (Szerencs) induló **Dancs Mihály** is. A szintén polgárjogi aktivista az MDF-et megelőző

Bordás Géza

ve az utolsó előtti helyen végzett 515 szavazattal.

Dancs, aki Horváth Aladár közeli munkatársa, s egyben

általános alelnöke Kolompárnak, folytatólagosan, társ-tettesként, üzletszerűen elkövetett, jelentős kárt okozó csalás büntette, illetve nyolc-

rendbeli, társtettesként folytatólagosan elkövetett vétsége miatt megismételt első fokon tavaly három év, öt hónap letöltendő börtönbüntetést kapott. A vádiratban megfogalmazott típusú csalások lényege: a vállalkozó életveszélyes állagú „roma fantomházakat” épít. Ezekbe az igénylő sohasem költözik be, ám az építési vállalkozó a lakhatási engedély kijárása után az építőanyagokat elbontja, és másutt újabb lakhatatlan házakat épít több cigány család helyzetét végképp ellehetetlenítve. [...] Dancs egyébként hűen követi Kolompár Orbánt ab-

ban, hogy nem mond le tiszt-ségeiről. (Forrás: MN)

Szintén a Magyar Szociáldemokrata Párt jelöltjeként Borsod-Abaúj-Zemplén megye 12. számú egyéni választókerületében induló **Bordás Géza** 380 szavazatot kapott, ami arra volt elég, hogy utolsó előtti lett, nála már csak a Munkáspárt jelöltje kapott kevesebb szavazatot. Egyébként az MSZDP Borsod megyei listáját Dancs és Bordás vezették, de a párt mindössze 7 180 szavazatot kapott az első fordulóban, nem szerzett mandátumot.

Egy kis matematika:

Kolompár Orbán	491
Horváth Aladár	335
Dancs Mihály	515 (megelőzte a főnökét!)
Bordás Géza	380
Mindösszesen	1 721 szavazat

Urak, ezen még dolgozni kell!

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Rendészeti pályára irányító tábor cigány származású tanulók részére

Az Önkormányzati Minisztérium Civilkapcsolati és Esélyegyenlőségi Osztálya az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériummal, valamint az Európai Roma Rendvédelmi Bajtársi Közhasznú Egyesülettel együttműködve **pályára irányító tábort** szervez azoknak a cigány származású fiataloknak, akik a rendvédelmi vagy rendészeti (tűzoltóság, kataszt-rófa-elhárítás, rendőrség, büntetés-végrehajtás) szerveknél szeretnének elhelyezkedni.

A tábor időtartama: 2010. július 26–30.

Helyszíne: Nagykovácsi, Ady-ligeti Rendészeti Szakközépiskola

A résztvevők áttekintést kapnak a rendvédelmi szervek munkájáról, a felvételi követelményekről. A tábor a résztvevők számára térítésmentes. A jelentkezés elfogadásáról értesítést küldünk, mellékelve a részletes programot.

Olyan fiatalok jelentkezését várjuk, akik:

- gimnázium vagy szakközépiskola nappali tagozatán 2010 szeptemberében kezdik meg a 11. vagy a 12. tanulmányi évfolyamot, vagy
- érettségivel rendelkeznek, de még nem töltötték be a 20. életévüket

Beküldendő:

1. önéletrajz
2. a 11. 12. évfolyam év végi lezárt bizonyítvány hiteles másolata (az idén érettségiző esetén) vagy
3. az érettségi bizonyítvány másolata, ha már érettségizett
4. támogató nyilatkozat a helyi kisebbségi önkormányzattól vagy cigány civil szervezettől, ennek hiányában a település jegyzőjétől.

Jelentkezési határidő: 2010. július 1.

Cím: ÖM Civilkapcsolati és Esélyegyenlőségi Osztály 1903 Budapest Pf. 314

További információ kérhető Rostás Krisztina, romaügyi referenstől Tel.: 06-1/441-1157

ÚJ TÉGLA, ÚJ KRÉTA

Pedagógiai konferencia és a jó gyakorlatok bemutatása zárta a Nyírmihálydi Petőfi Általános Iskola és Óvoda közel 500 millió forint költségvetésű, 95%-os 487.455.923 Ft-ot kitevő Európai Unió támogatással megvalósult felújítását. Az infrastrukturális fejlesztéssel megteremtődtek a korszerű nevelő-oktató munka tárgyi feltételei a két intézményben, a személyi feltételek további korszerűsödését, a pedagógusok módszertani ismereteinek bővülését pedig a különböző európai uniós pályázatokon nyert támogatásokkal valósították meg.

Az infrastruktúrafejlesztéssel és a szakmai ismeretek bővítésével kapcsolatos tapasztalataikat az Iskolaszövetség Szakmai Napján ismertették a nyírmihálydi pedagógusok.

Legnagyobb feladatot az itt dolgozó pedagógusok számára a legnagyobb kihívást a jelentős arányt (91%) képviselő hátrányos helyzetű gyerekek magukkal hozott hátrányainak leküzdése, továbbtanulási és munkavállalási esélyeik növelése jelenti – mondta el **Monyók Ferencné**, a nyírmihálydi Petőfi Általános Iskola igazgatója.

Ennek érdekében 2005 szeptembere óta vesznek részt egy integrációs és képesség kibontakoztató programban, melynek tartalma igen széles spektrumot ölel fel: az óvoda-iskola átmenet, tanulóbarát osztálytermek kialakítása, a pályaválasztás, továbbtanulás segítése, a szociális hátrányok enyhítésének, a szülőkkel való együttműködő kapcsolattartás módszertanának folyamatos fejlesztése, a hátrányos helyzetű gyermekek részvételének biztosítása kulturális rendezvényeken, kirándulásokon.

Ezen erőfeszítések eredményeképpen a Petőfi Sándor Általános Iskola elnyerte az esélyegyenlőségi modellintézmény címet, ami biztosítja az évek alatt kialakult „jó gyakorlatok” tapasztalatai átadásának lehetőségét a programba most vagy később bekapcsolódó intézmények számára.

A pályázati támogatásoknak köszönhetően általánossá vált a digitális eszközök – interaktív tábla, projektor, számítógép – használata, az életen át tartó tanulást szolgáló képességek fejlesztése és a kompetencia alapú, vagyis az egyes tanuló meglévő képességeire, készségeire építő oktatás.

Bevezették a témahét rendszert és moduláris programot, melyhez a szükséges programterveket az iskola pedagógusai maguk dolgozták ki.

A januárban átadott új iskolaépület lehetővé teszi egész napos iskolaotthon működtetését, melynek eredményeképpen a tanulók 90%-a bekapcsolódhatott az ingyenes étkeztetési programba.

A pedagógiai fejlesztések eredményeképpen csökkent a lemorzsolódó halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya – az elmúlt tanévben 50%-uk érettségig adó középiskolában tanult tovább. Az egyéni fejlesztési lehetőségek által egyre alacsonyabb az évismétlő tanulók száma, nőtt a gyerekek és szülők tanulással kapcsolatos motivációja, és az esztétikus környezet iránti igényük is megnövekedett.

A rendezvény végén Illésné **dr. Karsai Krisztina** Nyírmihálydi jegyzője köszönte meg a projektben nyújtott együttműködést az iskola és óvoda pedagógusainak.

Nyírmihálydi, 2010. április 21.

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

„Kérdések és válaszok”, avagy alternatív szociális és közösségi szolgáltatásokkal a szegénység ellen címmel szakmai konferenciát rendez a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet május 17-én 9.30–15.00 óra között. A konferencia helyszíne: Budapest, Tüzér utca 33–35.

A konferencián az Intézet által korábban szervezett, *Kérdések és válaszok, avagy oktatási programokkal a szegénység ellen* című vitaindító előadássorozat folytatásaként a mélyszegénységben élők komplex, **közösségi szociális munkát** felhasználó jó modellek bemutatása történik.

A szakmai program témái:

A GyEP Szécsény kistérségi komplex programjai (akciókutatás) – egy lakhatási kísérlet. A helyi befo-
gadás dilemmái.

Szociális munka szegregátumokban

Közösségépítés és vitarendezés Nagybörzsönyben

Közösségi szolgáltatások az Ormánságban

„Nyomorban élő közösségek” – Tarnabodi modellprogram

Cigánytelep 8-tól 4-ig

Érdeklődni lehet:

Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Módszertani Csoport, Gáborné Aczél Ágnes

E-mail: acz.el.agi@gmail.com Tel.: 06-1-237-6720 Fax: 06-1-273-6721

GYERMEKVÉDELMI NAPOK 2010

A fotó
illusztráció

A Fővárosi Módszertani és a Pest Megyei Gyermek-
védelmi Szakszolgálat ötödik alkalommal rendezi meg a
Gyermekvédelmi Napok programsorozatot. A rendezvények
egyszerre adnak lehetőséget szakmai találkozókra, tapasztal-
lat- és eszmecsere, illetve a legilletékesebbek, a gyermek-
védelmi gondoskodásban élő gyermekek önkifejezésére,
szellemi és érzelmi feltöltődésüket szolgáló vidám progra-
mokra.

Változatos formában, sokféle műfajt képviselve lépnek a
nyilvánosság elé a nevelőszülőknél, illetve gyermekottho-
nokban élő fiatalok, hogy bemutassák, miként küzdenek
meg élethelyzetük hátrányaival, hogyan érnek el folyamatos
munkával, erőfeszítéssel valódi sikereket. A legfontosabb, az
alkotás örömeinek közös megélése, egymás alkotásainak
megismerése és a közönség előtt aratott siker inspiráló ereje.

Az olyan programok, mint a gyermekalkotók kiállítása, a
színházi találkozó előadásai, a játszóházak eseményei, re-
ményeink szerint most is az önfeledt öröm, az élményszerzés
és a kapcsolódás színterei lesznek, de egyúttal azt is iga-
zolják, hogy az alkotó öntevékenység fontos szerepet játszik
a gyermekek és fiatalok személyiségépítő erőfeszítéseiben.

A LUNGO DROM ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐI

A Lungo Drom kezdettől fogva vallotta, hogy a magyarországi cigányság képviselőinek jelen kell lenniük a Magyar Országgyűlésben. Ez az álláspontja azért, mert bizonyos abban, hogy e nagy létszámú kisebbség szava nélkül nem hitelesek a sorsáról való döntések.

A programok egyeztetésén alapuló megállapodás 2001-ben született meg a Lungo Drom és a Fidesz - Magyar Polgári Párt között. Az együttműködés 2003-ban került megújításra. A Lungo Drom Fidesszel kötött szövetsége nem a rövid távú érdekeket figyelembe vevő politikai paktum, hanem a közös értékrendszeren és a programok összehangolásán alapuló együttműködés. A Lungo Drom szövetségi politikája azt fejezi ki, hogy nincs elkülönült cigány érdek. A cigányság integrációja az egész ország, az egész nemzet érdeke, mielőbbi megvalósulásához a szövetségi rendszerben végzett kitartó közös munka vezet. Önállóságát megőrizve azzal a politikai erővel szövetkezett, amely tiszteltben tartja értékrendjét, céljait és programját.

A 2010. évi országgyűlési választások eredményeként a Lungo Drom képviselőjében három cigány származású képviselő kapott helyet a Magyar Országgyűlésben *Farkas Flórián, Berényi László és Varga József* személyében. A képviselők a Lungo Drom politikáját megjelenítve részei a Fidesz parlamenti képviselőcsoportjának, egy felelős politikai erő, felelős parlamenti képviselői.

FARKAS FLÓRIÁN

1957.09.04-én született Tiszaroffon. Nős, három gyermek édesapja.

Tanulmányok

2001-2005 ELTE Jogi Kar politológia szak – politológus képzettség. Ugyanitt 2006 végéig óraadó tanár.

Szakmai életút

1983-tól bekapcsolódott a roma közéletbe.
1985-től a Szolnok Megyei Cigány Koordinációs Bizottság tagja és a Szolnok Városi Tanácsnál cigánycsalád-segítő.
1987-től az Országos Cigány Tanács titkára, a Jász-Nagykunszolnok Megyei Cigány Koordinációs Bizottság tagja.
1989-től a Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetsége főtitkára.
1990-től a „Lungo Drom” Érdekvédelmi Cigányszövetség alapítója, először főtitkára, majd elnöke (napjainkig).
1994-től a Roma Szervezetek Érdekegyeztető Tanácsának ügyvezetője.
1995-1999 Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke
1996- a *Lungo Drom Romalap* című folyóirat alapítója és ma is felelős kiadója
1999-2003 Országos Cigány Önkormányzat elnöke
2001.12.21. Aláírója a Fidesz – MDF – Lungo Drom választási megállapodásának. 2003.10.04-én az együttműködést a Fidesz és a Lungo Drom megújította.
2002. április- országgyűlési képviselő (Fidesz országos lista)
2002. május- frakcióvezető-helyettes
2002. október- Szolnok város közgyűlésének tagja
2003. március Cigány Önkormányzatok Országos Szövetségének megalapítása, mely szervezet Szövetségi Tanácsának elnökévé választották
2006- országgyűlési képviselő (Fidesz országos lista)
2006-2010 frakcióvezető-helyettes
2010- Országgyűlési képviselő (Fidesz fővárosi lista), frakcióvezető-helyettes

Országgyűlési bizottsági tagság:

2002-2006	Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság
2002-2006	Európai ügyek bizottsága
2003-2006	Esélyegyenlőségi albizottság
2004-2006	A holocaust roma áldozatainak nemzetközi és hazai kárpótlását vizsgáló bizottság
2006-2010	Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság
2010-	Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság

BERÉNYI LÁSZLÓ

1961. november 24-én született Barcsen. Nős, hat gyermek édesapja.

Tanulmányok

2007-ben szerzett személyügyi szervezői képesítést a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán. Jelenleg szintén e karon folytat tanulmányokat a felnőttoktatási szakértői képesítés megszerzése céljával.

Szakmai életút

1989-	roma program koordinátor
1990-	települési önkormányzati képviselő – Babócsa (napjainkig)
1992-	tagja a Lungo Dromnak, elnöke a Lungo Drom Somogy Megyei Szövetségének
1994-	Babócsai Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselője, majd 2006-tól elnöke (napjainkig)
1994-	Országos Cigány Önkormányzat (OCÖ) képviselője (napjainkig)
1998-2002	Országos Cigány Önkormányzat koordinációs titkára
2003-	a Lungo Drom Elnökségének tagja
2006-	képviselő és tanácsnok a Somogy Megyei Közgyűlésben, a Kisebbségi Bizottság elnöke
2007-	Somogy Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke
2008-	a Lungo Drom képviseletében tagja a Roma Integrációs Tanácsnak
2010-	országgyűlési képviselő (Fidesz területi lista, Somogy megye)

Országgyűlési bizottsági tagság:

2010-	Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság
-------	---

VARGA JÓZSEF

1962. június 27-én született Csengeren. Nős, három gyermek édesapja.

1993-ban képesítést szerzett a Századvég Politikai Iskolán.

1981-1994	a Fővárosi Gázművek munkatársa
1994-1998	a Főpolgármesteri Hivatal Fidesz-frakciójának titkára
1998-2002	Budapest IX. kerületi képviselő-testület tagja, ugyanebben a ciklusban az emberi jogi és kisebbségi bizottság elnöke
1998-	a Miniszterelnöki Hivatalban kisebbségi tanácsadó
2000-2006	a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány elnöke
2002-	országgyűlési képviselő (Fidesz-MDF országos lista)
2006-	országgyűlési képviselő (Fidesz országos lista)

Országgyűlés bizottsági tagságai:

2002.05.15.-2006.05.15.	Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottság
2002.05.15.-2006.05.15.	Foglalkoztatás és munkaügyi bizottság
2002.06.17.-2006.05.15.	Roma foglalkoztatási bizottság (elnök)
2004.03.08.-2006.05.15.	A holocaust roma áldozatainak nemzetközi és hazai kárpótlását vizsgáló bizottság
2006.05.30.-2010.05.13.	Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság

2007.02.27.-2010.05.13.

Az Ember jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság hatáskörébe tartozó törvények végrehajtását, társadalmi és gazdasági hatását figyelemmel kísérő albizottság (Ellenőrző albizottság)

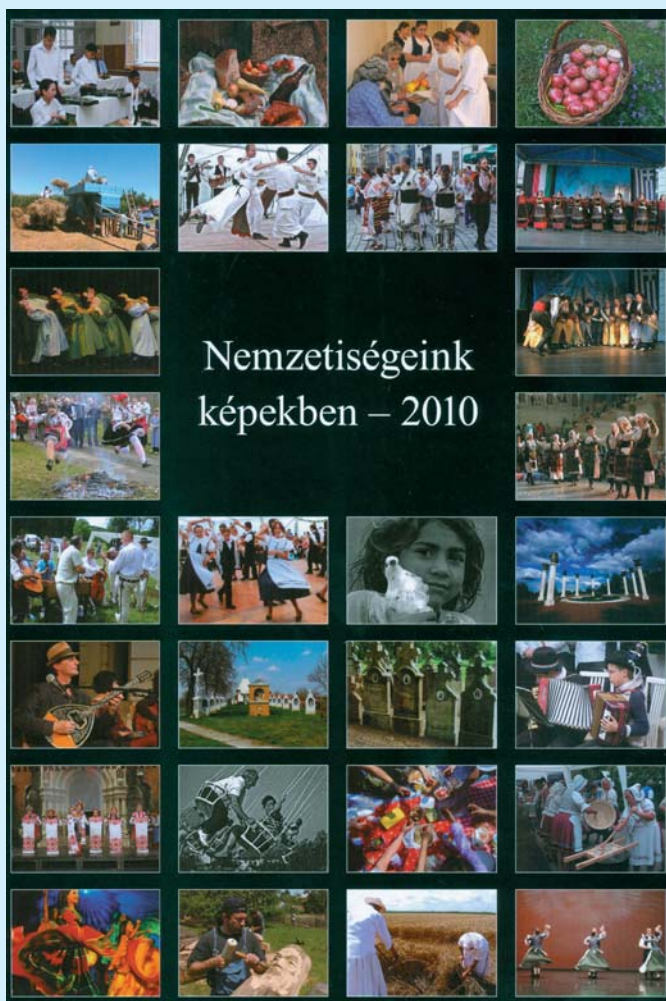
2007.03.13.-2010.05.13.

Iskolai esélyegyenlőségi és integrációs albizottság

2010.05.14.-

Foglalkoztatási és munkaügyi bizottság (alelnök)

NEMZETISÉGEINK KÉPEKBEN – 2010

Megjelent a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus kiadásában a *Nemzetiségek képekben 2010* című fotóalbum, mely a hazánkban honos tizenhárom nemzeti és etnikai kisebbség kulturális örökségének megőrzését, minél szélesebb körben való megismertetését szolgálja.

Az album az Intézet harmadik nemzetiségi fotópályázata beérkezett legsikeresebb alkotásokat tartalmazza.

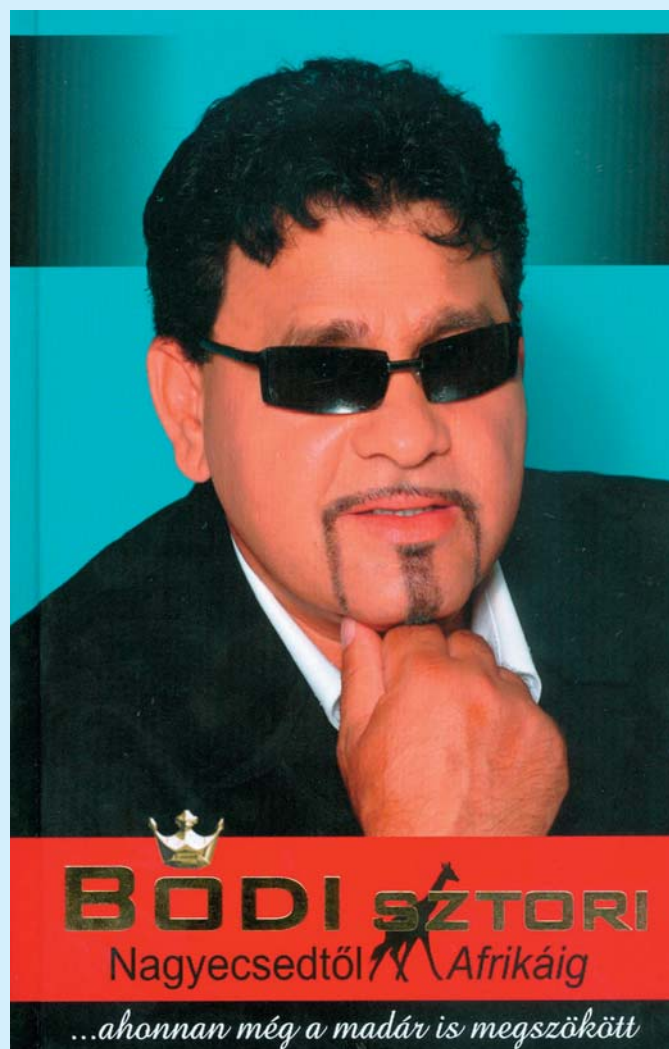
Az albumban szereplő pályamunkákból készült „Nemzetiségek képekben” című fotókiállítás anyaga az Intézettől térítésmentesen kölcsönözhető

(lukacsm@mmikl.hu; halasz@mmikl.hu).

NAGYECSEDTŐL AFRIKÁIG

Bódi sztori Nagyecsedtől Afrikáig ... ahonnan még a madár is megszökött címmel megjelent a Bódi család élet-történetét leíró könyv. A könyvben olvashatunk a Bódi Gusztis és a Fekete Szemek együttes kialakulásáról és sikeréről is.

„Éjfél után, 1 óra felé elindultunk a falu másik végére, a nővéremhez. Mikor kiértünk a főútra, hallottuk ám, hogy húsz-harminc ember keresi Margót, azt kiabálták, hogy „ha elkapom, megverem, megölöm!” Nagyon féltünk, hiszen kaszákkal, kapákkal kerestek bennünket. Megfogtuk egymás kezét, rohantunk, szaladtunk, míg egy befagyott vizes árokhoz érkeztünk. Megpróbáltam átcúszni rajta a szakadt cipőmben, de beszakadt, és majdnem derékig merültem a jéghideg vízben. Ekkor megfogtam Margót a karcsú derekánál, és átsegítettem az árkon. Olyan könnyű volt, akár a hópihe. Rá akartam adni a rossz ballonkabátomat. Erre ő viccesen megszólalt: „Olyan vagy, mint egy hős! De vedd vissza a kabátodat, mert megfázol”. Ekkor megfogtam a kezét és megpusziltam. Leheletemmel melegítettem, nyugtatgattam, de tovább kellett szaladnunk, mert hamarosan meghallottuk a messzi távolban a kutyák ugatását. Megfagyva, átázva, sárosan rohantunk tovább a sötétben, nagyon féltünk. Hajnal két óra felé járhatott az idő, amikor elérkeztünk a falu túlsó végére a nővéremékhez. Vertem ám az ajtajukat, mint egy örült, ők meg nem tudták, ki kopogtat náluk éjnek évadján.” – részlet a könyvből.

A kétkamarás parlamentről

A magyar parlamentáris demokrácia elmélyülő válsága az elmúlt időszakban súlyos politikai kérdéseket vetett fel, melyek alkotmányos rendszerünk egyes elemeit is érintik. Éles vita tárgyává vált a közvetett (képviseleti) és a közvetlen demokrácia viszonya.

Az Országgyűléssel szembeni elégedetlenség súlyos válságjeleket tükröz; mutatja, hogy tevékenysége bizonyos mértékig formálissá vált, kiüresedett, hogy a népképviselet tartalmi értelemben eltávolodott a képviseltektől. A parlamentbe vetett bizalom

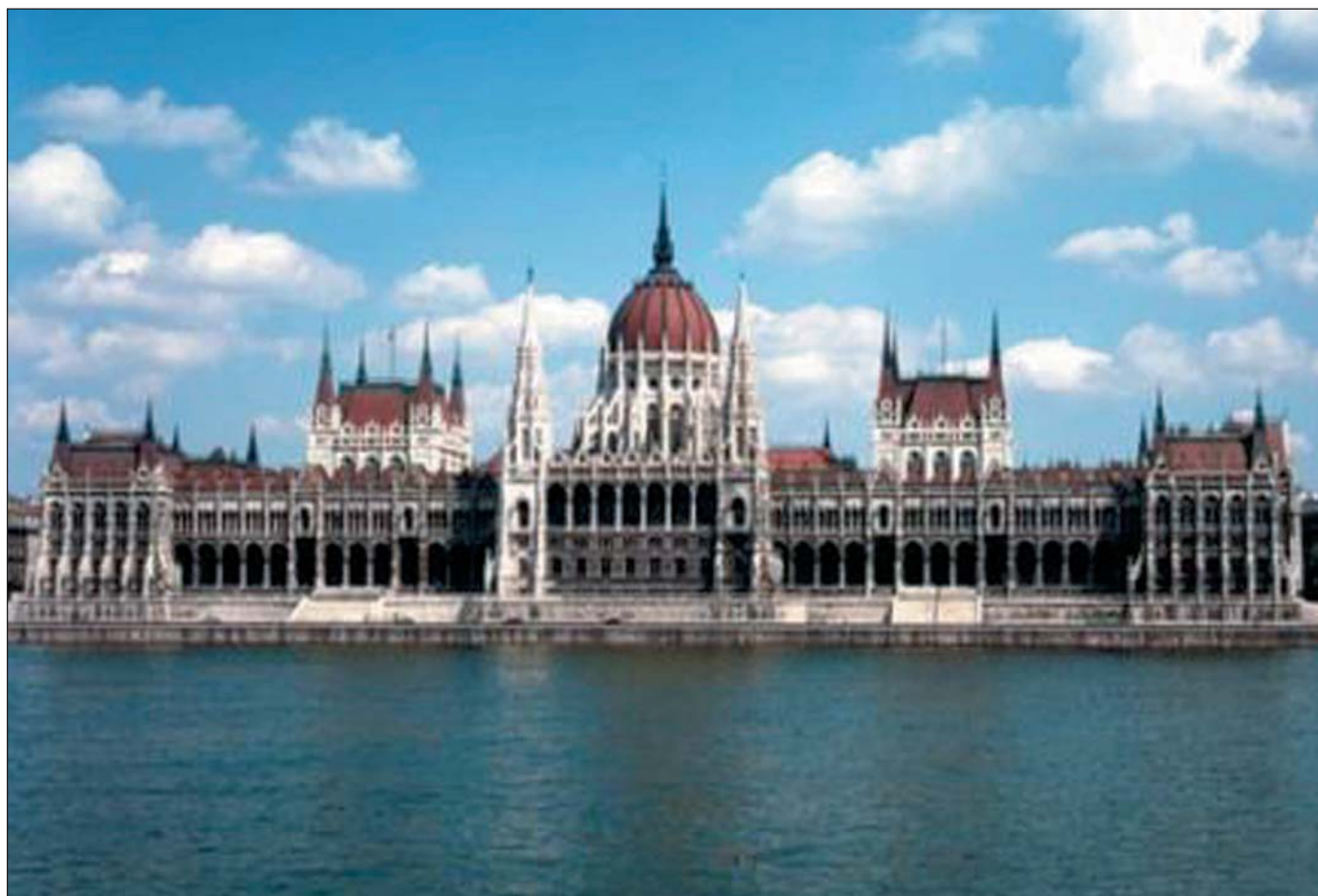
mélypontra süllyedt, és ez az egész demokratikus intézményrendszerre kisugárzik. A közvélemény jelentős része csalódott a demokrácia működésében. [...] A politika egészében nagyon távol került az emberektől. Ha a parlamentarizmus válsága tartóssá válik, beláthatatlan következményekkel járhat az or-

szággra nézve, akár rövidebb távon is. Erre a veszélyre általános történelmi tapasztalatok intenek. A politika művelőire nagy felelősséget ró ez a helyzet.

A kiutat jelentő lépések, eszközök körének fontos részét képezheti az alkotmányjogi rendszer korrekciója. Több intézmény tekintetében is érdemes vál-

toztatásokon gondolkodni. Ez az írás a kétkamarás parlamentben rejlő lehetőségekkel kíván foglalkozni.

A kétkamarás parlament kérdése az alkotmányjog tudományának, a politikai életnek, illetve a politológia művelőinek örökzöld témája szerte a világon. A különféle kétkamarás rendszerek közül egyedül a szö-

vetségi államok kétkamarás megoldása az általánosan elfogadott, a többi kétkamarás rendszer mind létjogosultságában, mind részletkérdéseiben korszakokon átívelő viták kereszt-tüzében áll, melyeknek könyvtári irodalma van. A rendszerváltozást követően nálunk is felmerült – újra és újra – a kétkamarás parlament megújult formában történő visszaállításának gondolata, amely ismételten felidézte ezeket a vitákat.

Ez alkalommal nem foglalkozom a kérdés szakmai elemzésével, és mellőzöm a szemben álló szakmai-tudományos érvrendszerek ismertetését. E viták felidézését azért is céltalannak tartom, mert az elvont alkotmányjogi-tudományos megközelítések felől nézve az egy- vagy kétkamarás parlament dilemmájában véleményem szerint nincs egyedül üdvöztető, csalhatatlan álláspont. Az a tény, hogy a különböző országokat tekintve egyaránt ta-

lálunk példát egykamarás, illetve kétkamarás modellre, önmagában is igazolja a fenti megállapítást. Az is lényeges, hogy az egyes megoldások megválasztása nem vonatkoztatható el az adott ország politikai viszonyaitól. Nem vitatva tehát, hogy a kétkamrás parlament modellje alkotmányjogi tudományos kérdés, előnyeinek és hátrányainak mérlegelése politikai mérlegelést is kíván, vagyis egyben politikai kérdéssel is állunk szemben. Magam a kérdés mostani aktualitását elsősorban politikai okokban látom, és ez a továbbiakban alapvetően meghatározza gondolatmenetem irányát. (A két minőséget egyébként nem lehet egymástól teljesen elválasztani, lévén, hogy a közjog a politika joga.)

Amikor azt tesszük mérlegre, hogy politikai értelemben mi szólhat a kétkamarás parlament mellett (vagy ellene), illetve milyen politikai viszonyok befolyásolták ezzel kapcsol-

atban a politika szereplőinek véleményét a rendszerváltozást követően, csak úgy tudunk közelebb jutni a válaszhoz, illetve akkor tudjuk a politika szereplőinek a kérdéshez való viszonyulását megérteni, ha azokat a konkrét elképzeléseket vesszük szemügyre, melyek a vitában dominánsan megfogalmazódtak vagy ma is testet öltenek.

Magyarországon a kétkamarás parlament létrehozásával kapcsolatos elképzelésekkel részben az alapvetően önkormányzatokra vetített területi érdekek, részben pedig a társadalomban jelentkező, más különböző sajátos érdekek és értékek képviselését kívánták megvalósítani. Ez utóbbiak a korporatív jellegű képviselet intézményesítésének szorgalmazását jelentik. (Ami különböző érdekeknek, értékeknek alapvető foglalkozási ágak, hivatások, társadalmi szervezetek, köztestületek, egyetemek, egyházak stb. általi megjelenítése útján való-

sítható meg.) Egyesekben felmerült, hogy az újonnan megteremtendő második kamara – a népképviselői jellegű első kamara mintegy megkettőzéseként – ugyancsak népképviselői elven szerveződjék. Ez az elképzelés azonban a második kamara támogatóinak körében nem nyert olyan mértékű elfogadottságot, mint a területi, illetve a korporatív elem.

A második kamarával szembeni *politikai jellegű* fenntartások a rendszerváltozást követően a második kamara ellenzőinek körében – anélkül, hogy ez a vitákban hangsúlyosan megfogalmazódott volna – elsősorban a korporatív elemmel szembeni politikai jellegű félelemmel volt kapcsolatos. Nevezetesen attól való félelemmel, hogy az államszocializmus és a diktatúra négy évtizedes korszaka után a korporatív elven képviseletet nyerő szervezetek nagy része – elsősorban személyi összetételük okán – a régi hatal-

mi struktúra szövetségeiként fognak viselkedni. A rendszerváltó politikai erők nagy része attól tartott, hogy egy ilyen elemre épülő vagy azt hangsúlyosan magában foglaló második kamara arra fog törekedni, hogy felülírja a demokratikus választásokon kifejezésre juttatott népakaratot. Idegenkedést váltott ki továbbá az, hogy a kétkamarás rendszer óhatatlanul lassítja, nehezíti, adott esetekben hátráltatja a kialakított kormányzati politikai program zavartalan megvalósítását, fékezi annak lendületét.

A legkisebb ellenérzéssel talán a területi érdekek hangsúlyozott megjelenítése találkozott, lévén, hogy ez a fajta érdek megjelenítés népképviselési alapokra is helyezhető, amely lehetőséget ad a pártérdek egyidejű érvényesülésére is. Mindenesetre a területi érdekek ily módon történő megjelenítése esetében is számolnia kell a pártoknak azzal, hogy a második kamarában e megoldás mellett is eltérő politikai erőviszonyok alakulhatnak ki az első kamarához képest. (Ennek különböző, itt nem részletezett okai lehetnek.) Egészében nézve a második kamara létrehozásával szembeni politikai idegenkedésben az a meggondolás öltött testet, amely a hatalommegosztás gondolatának magára a parlamentre történő alkalmazását felesleges és kerülendő akadálynak tekinti.

Ami a korporatív képviselettel szembeni politikai fenntartásokat illeti, ezeknek mai indokoltságát és megalapozottságát nagymértékben megkérdőjelezi az, hogy a politikai értelemben vett rendszerváltozás megtörténte óta mintegy tizennyolc év eltelt. Ez az idő elég hosszú volt ahhoz, hogy a második kama-

ra tagjaként szóba jöhető szervezetek személyi összetétele lényegesen megváltozzék, és különösen ahhoz, hogy azok a szálak, amelyek ezeket a szervezeteket a rendszerváltozás előtti hatalmi struktúrához személyi értelemben hozták kapcsolattá, eloldódjanak, illetve lazuljanak. Ennyi idő eltelte után már eleve nem igazán lehet a rendszerváltozás előtti *hatalmi struktúráról* beszélni. A korábbi ilyen jellegű kapcsolati kötődések helyébe ma már sokkal inkább a pusztán személyi kapcsolatok világa lépett a korábbi – vélhetően szoros – kötődéshez képest erősen leépült formákban. A régi beállítottság már csak kevés szervezetre jellemző. Bár ezeket a kötődéseket sem szabad lebecsülni, számos olyan példát láthatunk, amikor a társadalmi életben szerepet játszó szervezetek, illetve köztestületek készek a mindenkori kormányhatalomtól élesen elhatárolódva artikulálni törekvéseiket. (Lásd például az orvosi kamara szerepét az egészségügyi rendszer átalakításának a vitájában.)

A kétkamarás parlamenttől való idegenkedés másik oka nyilvánvalóan nem szűnt meg, és az nem is olyan természetű, hogy valamikor is megszűnjön. A második kamara ugyanis természeténél fogva mindig is korlátozni fogja a népképviselési kamarát és a kormányzó pártokat. A kérdés lényegében az, hogy hajlandók-e a pártok önmagukat egy ilyen korlátozásnak alávetni. Ez az egyébként alapvetően politikai kérdés annak mérlegelését kívánja, hogy van-e más irányú *politikai haszna* számukra ennek az önkorlátozásnak.

Azt gondolom, hogy erre a pártok ma már igennel válaszolhatnak. A parla-

mentáris demokrácia válsága, a politikának a társadalomtól való távolkerülése, a politikai közvéleménynek a demokratikus intézményrendszerben és általában a politikában való nem kis mértékű csatlódottsága és kiábrándultsága a politikai döntéshozatalok kialakításának rendjében is változást kíván. Ha az eddig kizárólag a pártok által történt politikaformálás folyamatába (mely gyakran egészen szűk csoportok, illetve a kormány által megvalósított politikaalakítást jelenti) a társadalom különböző tényezői is bevonást nyernek, az ország és a nép sorsát alapvetően meghatározó döntések társadalmi legitimitációja is nagyobb, politikai értelemben vett megalapozottsága is szilárdabb, tartalmuk egészében elfogadottabb lehet. A politika így ismét közelebb hozható az emberekhez, a demokrácia iránti bizalom ismét megerősödhet, ami mindenekelőtt az országnak, de emellett a pártoknak is alapvető érdeke.

Látnunk kell azt is, hogy a politikai életben már ma is működnek olyan mechanizmusok, illetve felmerülnek olyan megoldások, amelyek elméletileg a második kamara gondolatosságával rokoníthatók. Ilyen a már régóta működő Országos Érdekegyeztető Tanács, amely a kormányzat több döntése tekintetében egyetértési joggal rendelkezik, vagy például ilyen a Költségvetési Tanács, illetve Költségvetési Hivatal gondolata, amely a költségvetés megalkotásának folyamatát helyezné valamiféle külön szakmai kontroll alá. A politikai osztály számára tehát valójában már nem olyan idegen az önkorlátozás gondolata, mint azt korábban tapasztalhattuk. Miért ne lehetne megbarátkozni az ilyen

irányú elképzelések intézményesített kiterjesztésével, melyben az ország életének formálásában a mostaninál erőteljesebb és intézményesített szerepet kapnának a gazdasági élet alapvető érdekcsoportjai, a tudomány, a kultúra értékeinek hordozói, az egyházak vagy a nemzeti és etnikai kisebbségek képviselői?

Az ország és a demokratikus intézményrendszer minőségének javítása érdekében nem lenne haszontalan újragondolni ezeket a kérdéseket. És ha a kétkamarás parlament intézményesítésére elvi szinten megszületne az igenlő válasz, akkor ki lehetne dolgozni az egyébként nagyon fontos (és természetesen magát a konstrukciót is alapvetően meghatározó) részleteket. Többek között a két kamara eltérő legitimitációjából fakadó különbségek kiegyenlítését szolgáló megoldásokat, annak biztosítását, hogy a felújítandó második kamara a fentebb körvonalazott formájában a döntések megalapozottságát szolgáló, az esetenkénti újragondolást biztosító eszközzé váljon úgy, hogy egyidejűleg ne kerekedjen a teljes értékű demokratikus legitimitációval rendelkező népképviselési jellegű első kamara fölé.

Az ország politikai állapotára és a demokratikus intézményrendszer helyzetére tekintettel érdemes, sőt szükséges kiszabadulni korábbi fenntartásaink fogásából, és nyitottá válni a mostani helyzetünkben történő előrelépés lehetőségét hordozó régi-új megoldások felé.

Salamon László
Magyar Szemle
2008. XVII. 9–10.

– folytatjuk –

Nyelvlecke – alapfok (III.rész)

10. Külföldi utazás – Avrutna phuvako dromipe.

Kaver them
 Me zhav ando Nyamco.
 Tu zhas ando Ruso?
 Kon zhal ando Chexo?
 Tu zhas ando Anglicko them?
 Ande savo them kames te zhas?
 Me kamav te zhav ando Francuzo.
 Si tu dromesko lil?
 Kathe si le dromeski oficija?
 Kaj kames te dromes?
 Mangav bileto ando Nyamco.
 Ande savo foro kames te zhas?
 Mangav dromesko lil.
 Vi tut si dromesko lil?
 Inke naj, akanak mangav.
 Kathe si o vamo/collo.
 Le tele tye paketa!
 Kaj shaj paruvav love?
 Kaj paroven andre love?
 Akanak sode si jekh dollari?
 Kaj si le dromeski oficija?
 Sode dollara potyinav?
 Me uralosa kamav te zhav ande USA.

Tu sosa zhas ande Austria?
 Te sikaven mange le dromesko lil!
 Kaj si o vizumo?
 Kaj den amenge o vizumo?
 Sikav mange tyo paketo!
 Kadal nashtig ingres avri.
 Kadal naj slobodo te ingres.

más/másik ország
 Én megyek Németországba.
 Te mész Oroszországba?
 Ki megy Csehországba?
 Te mész Angliába?
 Melyik országba akarsz menni?
 Én Franciaországba akarok menni.
 Van útleveled?
 Itt van az utazási iroda?
 Hova akarsz utazni?
 Kérek jegyet Németországba.
 Melyik városba akarsz menni?
 Kérek útlevelet.
 Neked is van útleveled?
 Még nincs, most kérek.
 Itt van a vám.
 Vedd le a csomagjaidat!
 Hol cserélhetek pénzt?
 Hol cserélnék be pénzt?
 Most mennyi egy dollár?
 Hol van az utazási iroda?
 Hány dollárt fizetek?
 Én repülővel akarok menni
 az USA-ba.
 Te mivel mész Ausztriába?
 Mutassátok meg az útlevelet!
 Hol van a vizum?
 Hol adják nekünk a vizumot?
 Mutasd meg a csomagod!
 Ezeket nem viheted ki.
 Ezeket nem szabad vinni.

11. A posta – E poshta.

Kaj si e poshta?
 Kaj si la poshtaki oficija?
 Kathe si na dur, pe vulyicako agor.

Hol van a posta?
 Hol van a postahivatal?
 Itt van nem messze, az utca végén.

Kamav te iskirij lil.
Mangav jekh lilesko somno.
Sode potyina?
Akanak jekh lil tranda thaj shtar rupune.
Kaj shaj dav opre telegramo?
Kothe kaj e trito felyastra.
Mangav shel rupune.
Mangav oficijako somno.
Pe dromesko lil sode somno trubul?
Kon sas deshoxta bershengo,
kodolen shtar miji rupune trubul.
Le shavorenge jekh mija tubul te potyinen.
Sode si jekh lil ande USA?
Kana resel kothe muro lil?
Uralosa trin dyes.
Kado lil ekspresso kamav opre te dav.

Sodo trubuj te potyina?
Ajeroska poshtasa kamav te bishalav.
Le paketa kaj shaj si opre te dav?
Kothe, kaj si e dujto felyastra.
Iskirisardan vamoski deklaracija?
Inke na, akanak kamav te iskirisarav.

Akarok levelet írni.
Kérek egy levélbélyeget.
Mennyit fizetek?
Most egy levél 34 forint.
Hol adhatok fel táviratot?
Ott a harmadik ablaknál.
Kérek száz forintot.
Kérek hivatali bélyeget.
Útlevére mennyi bélyeg kell?
Aki volt 18 éves,
azoknak négyezer forint kell.
Gyerekeknek ezret kell fizetni.
Mennyi egy levél az USA-ba?
Mikor ér oda a levelem?
Repülővel három nap.
Ezt a levelet expresszként
adom fel.
Mennyit kell fizetnem?
Légipostával akarom küldeni.
A csomagokat hol lehet feladni?
Ott, a második ablaknál.
Írtál vámárú nyilatkozatot?
Még nem, most akarok írni.

12. A telefon – O telefono.

Kaj si kathe o telefono?
Kamav te malavav e sirma.
Telegramo kamav opre te dav.
Telefonosa shaj si?
Naj lasho kado telefono.
Kotka kaver nyevoj lo.
Kaj si lasho telefono?
Kathe sas pe vulyica.
Akanak nasuli, ke rumusajlas.
Kon rumusardas les?
Ratyine sas kathe pujara.
Ande sode si trin minuturi?
Ande poshta si lasho telefono.

Hol van itt a telefon?
Akarok telefonálni. (ütni a drótot!)
Táviratot akarok feladni.
Telefonnal lehet?
Nem jó ez a telefon.
Amott a másik új.
Hol van jó telefon?
Itt volt az utcán.
Most rossz, mert elromlott.
Ki rontotta el?
Este voltak itt csavargók.
Mennyibe van három perc?
A postán van jó telefon.

*

**Te si tuke doro phenyo, malav mange telefono,
Telefono shoha n'archichuno, sirma babám somnakuno.**

Ha van óhajod testvér, üsd nekem a telefont,
A telefon soha nincs ólomból, a drót babám aranyból. (népdal)

*

Kamav te malavav e sirma ando Ungro Them.

Azhukar jekh cerra, akanak naj shusho than.

Phen avri le telefoneske numerura!

Duj-trin-nulla-panzh-shov-jekh.

Sode vrama trubuj ma te azhukarav?

Cerra vrama trubul, hajkam panzh percuri.

Kothe si o telefono, po kolco.

Vi man si khere telefono.

Muro telefono mobiloj.

Kana dromav, ingrav manca

le mobilosko telefono.

Szeretnék telefonálni

Magyarországra.

Várj egy kicsit,

most nincs üres hely.

Mondd a telefonszámokat!

2-3-0-5-6-9

Mennyi időt kell vánom?

Kevés időt kell, talán öt percet.

Ott van a telefon a sarkon.

Nekem is van otthon telefonom.

Az én telefonom mobil.

Mikor utazom, viszem magammal

a mobiltelefont.

O telefono – A telefon.

– Hallo!

– Koni kothe?

– Me som o Pishta.

– So si muro shavo?

– Phenav tuke variso.

– So kames te phenes?

– Somas ande butyi.

– Haj so sas kothe?

– Adyes lom anglunovar potyinipe.

– Haj sode love lan?

– Panzhvardesh miji rupune.

– Le sama pe lende.

– Kamav te kinav magnovo.

– Ande sode si jekh?

– Kade zhanav, pazh miji.

– Mishtoj muro shavo.

– Sigo zhav khere.

– Na zha ande kirchima!

– Akanak sidyarav khere, ke detehara
pale kamav te zhav ande butyi.

– Mishtoj muro shavo.

– Devlesa tata!

– Devlesa muro shavo!

– Halló!

– Ki van ott?

– Én vagyok a Pista.

– Mi van fiam?

– Mondok neked valamit.

– Mit akarsz mondani?

– Voltam a munkában.

– És mi volt ott?

– Most kaptam először fizetést.

– És mennyit kaptál?

– Ötvenezer forintot.

– Vigyázz rá.

– Akarok venni egy magnót.

– Mennyibe van egy?

– Úgy tudom, ötezer.

– Jól van fiam.

– Hamar megyek haza.

– Ne menj a kocsmába!

– Most sietek haza, mert reggel
megint kell menni a munkába.

– Jól van fiam.

– Isten veled apám!

– Isten veled fiam!

*

– Gataj le vorbisaripeske.

– Sode potyina?

– Vége a beszélgetésnek.

– Mennyit fizetek?

- De ma shel thaj bish rupune.
- Zhanes te des palpale anda panzhshela?
- Zhanav, si kathe xurde love.
- Najis tuke!

- Adjál százhusz forintot.
- Tudsz visszadni ötszázból?
- Tudok, van itt aprópénz.
- Köszönöm neked.

13. Szálloda – Hoteli.

Kaj si jekh lezno hoteli?
Kothe si le forosko mashkar.
Savo drom phirel kothe?
Kado drom ingrel kothe.
Sodengo buso phirel intya?
Deshengo buso phirel akorde.
Mangav jekh soba.
Si soba ande angluno etazho.
Vi najipeski soba si?
Si tumen shushi soba?
Si ande(o) dujto etazho.
Sode patoski soba trubul?
Mangav duj patongi soba.
Si tevevo ande soba?
Ande sako soba si tevevo.
Anda sode si jekh soba jekh dyes?

Kana si la deteharako xaben?
Kana si le mizmeresko xaben?
Kana si la ratyako xaben?
So manges pe ratyate?
E soba detaharake xabenesa si.
Sode dyes manges e soba ?
Pazh dyes kamav kathe te beshav.
Pe sodeto etazho si e soba?
Me kamav opre te beshav.
Zhikaj kames te ashes?
Le e kija, po dujto etazho si e soba.

Mangav jekh soba pe majushi panzh.
Kathe si hoteloski ginadyi,
iskirisar andre tyo adresu!

Hol van egy olcsó szálloda?
A város közepén.
Melyik út vezet oda?
Ez az út visz oda.
Hányas busz jár arra?
A tizes busz jár erre.
Kérek egy szobát.
Van szoba az első emeleten.
Van fürdőszoba is?
Van üres szobátok?
Van a második emeleten.
Hány ágyas szoba kell?
Kérek kétágyas szobát.
Van tévé a szobában?
Minden szobában van tévé.
Mennyiért van egy szoba
egy nap?
Mikor van a reggeli?
Mikor van az ebéd?
Mikor van a vacsora?
Mit kérsz vacsorára?
A szoba reggelivel van.
Hány napot kéred a szobát?
Öt napot szeretnék itt lakni.
Hányadik emeleten van a szoba?
Én szeretek fent lakni.
Meddig akarsz maradni?
Vedd a kulcsot, a második
emeleten van a szoba.
Kérek egy szobát május ötre.
Itt van a szállodai könyv,
írd be a címedet!

Készítette: Sasvári Gábor

(www.sasvarigabor.hu)

– folytatjuk –

Náni vagy Fáni

(Sáfár Sándor és Wuscher Anna közös gyűjtése) - 2. rész

Hanem akkor megjelent a kisbíró. Fekete zsíros kalapja a jobb szemére húzva, a dob a nyakában. Most elővette a verőket és ütemre verte a dobot. Elhallgatott a vásározó népség. Lett olyan csend, hogy Lipity azt hitte, megsüketült, de mikorára ezt elgondolta, megszólalt a kisbíró. Egymaga hangosabban kiabált, mint előtte az összes vásáros. Azt mondta:

– Közhírré tétetik! A kemendollári királyi kastélyból ellopta egy zsványbanda a felséges királyné asszonyt. A király úr a feleségét nem is sajnálná, mert egész álló napokat tranfolyázott a fülébe, meg folyton folyvást böllöngött, de a zsványok elvitték a fiát: Károlyt, a kis királyfit is. Most aztán már ki lesz a király úr utóda, ha nem kerül elő Károly? – Tudatja a király úr, hogy nem sajnálná a fizetséget attól, aki a feleségét és a fiát visszaszerzi. – Azt csak én mondom, hogy a király úr mindig is tudta, melyik fele vajasabb a kenyérnek. Rengeteg kolbász, szalonna, arany, ezüst, gyémánt sorakozik a király úr raktáraiban. – Nem sajnálna a király úr egy szekér kolbászt, egy szekér szalonnát, egy szekér aranyat attól, aki előkeríti a keresett személyeket. Ne

legyen panasz, ráadásnak adná a lányát, Fáni királykisasszonyt.

Befejezve a nótáját, megütötte hét ország dobját a kisbíró. Azonnal el is ment, de kitisztult a vásár is. Na, nem a vásárosok húztak el, hanem a sok rendőr ment el, még az áluhások is.

Lipity és Kiszsvány bement a közeli erdőbe. Lipity Kiszsvány nyakába akasztotta a zabos tarisznyát, ő pedig, addig kotorászott a maga tarisznyájában, amíg talált egy karaj kenyeret ebédre. Evés közben gondolkozott – hangosan, hogy a ló is hallja.

– Nem volna rossz bót ez a kemendollári ajánlat: kolbász, szalonna, arany. Csak ne akarnák láthatlanba a királykisasszonyt is ráadásnak adni. Hallotta ő már, hogy nem kelendőek a királykisasszonyok. Nem kapkodnak utánuk a legények, ezért fufangosan mindig úgy passzolják el őket, mintha jutalmul adnák. Az én eszemen nem jár túl a naccságos király úr. Nem kell a lánya és kész, pláne láthatlanba.

A nagy gondolkodás közben Lipity csak úgy végigdől a fűvön és mélyen aludt. Álmában elképzelte Fáni királykisasszonyt és hasonlítgatta Nánihoz. Hogy hogyan, amikor Fánit nem is lát-

ta? Mit tudom én. Ez az ő dolga, nem az enyém.

Kiszsvány megunt a semmittevést, Lipity álmódosását. Taszított rajta az orrával és mondta:

– Jó lesz indulni.

– Indulhatunk!

Hogy merre vezet az út Kemendollára, azt Kiszsvány már kiszimatolta, amíg Lipity aludt.

Meg is érkeztek egy-kettőre. Hanem a nagykapu zárva, rajta hétmázsás lakat zárta el a palotába vezető utat. Most mitévők legyenek?

– Húzz ki a sörényemből három szálat! Tedd a lakatra, meglásd, enged a szorításából.

Lipity kihúzta a ló sörényéből a három szálat. Amint a lakathoz érintette, az nagyot kattant és lezuhant a földre. Kinyílt a kapu.

– Még jó, hogy nem álltam egészen közel a kapuhoz. Megnézhettem volna magam, ha rám, vagy csak a lábamra esik a hétmázsás lakat.

– Bementek a kastélyba. A király úr fogadta őket. Lipity rögtön elmondta, hogy ő bizony a hirdetés miatt jött.

– Jól meggondoltad fiam? Nagy jutalmat ígértem, de azt tudod-e, ha nem teljesítet a megtalálást, a visz-

A fotó illusztráció

szahozást, nem marad a fejed a helyén.

– Ne fenyegetőzzön előre! Várja meg, mit végzek! Addig is illendő volna, mint vendéget megkínálni!

– Mivel?

– Mivel, mivel? Hát, látni és megköstolni szeretném a beígért kolbászt, szalonnát, hogy tudjam, érdemes-e akár csak egy lépést is tenni a dologban.

– Baska! – hívta a cselédlányt a király.

– Mi kéne, ha volna?

– Így mersz te beszélni velem?!? Na, majd ellátom a bajodat! Most azonban hozz két szál kolbászt, egy darab kenyert és egy kis szalonnát!

– És a lovamnak?

– Hozzál egy kötés szénát is!

– A jobbikból – egészítette ki a parancsot Lipity.

Baska csak fordult egyet és minden úgy volt, ahogy kívánták.

Lipity előbb megköstolta a kolbászt, azután megevett mindent az utolsó falásig.

– Induljunk, mert ránk esteledik. – indítványozta Kiszsvány.

– Na, a Szent Isten megáldja királyúr! Ne féljen, sikerrel járunk! Igyekezzünk vissza.

Azzal felpattant a ló hátára. Már a palotából is, az udvarról is lovagolva ment ki. – Kiszsvány most is tudta, merre kell kereskedni. Persze, hogy megint egy erdőn át vezetett az út. Mentek, mentek egész nap. Lipitynek már ólom lábai lettek.

Lassan besötétedett, de ők még mindig csak mentek, egészen addig, amíg teljesen besötétedett. Akkor megláttak egy házat, melyen négy ablak világított, ugyanis a szobában égett a petrólámpa.

Lipity leszállt a lóról, benézett az egyik ablakon. Először csak azt látta, hogy sok férfi ül az asztal körül és beszélgetnek. Rögtön megolvasta, hányan vannak. Éppen hét férfit látott. Erősek, nagydarab emberek. Egyik-egyik lehet egy-egy mázsa. – Nehéz dolgom lesz velük. Ők heten vannak, én meg egy szem magamban – gondolta éppen, amikor a szoba sarkában megpillantotta a királynét és a satnya, vézna kis királyfit. Honnan tudta, hogy ők azok? – Hát, korona volt a fejükön.

– Most aztán mihez kezdünk Kiszsvány? Ennyi birkózóforma ember

ellen egyedül kevés leszek. Csak azt ne mondd, hogy te sem alszol addig, amíg én viaskodok!

– Nem is azt mondom, hanem azt, hogy ésszel kell gondolkozni.

– Mit találhatok ki itt?

– Valahogy tudatni kell a királynéval, hogy itt vagy. Ravasz nőszemély ő, majd kitalálja, hogyan szabadulhat a segítségünkkel.

– Kukorékolni korai. Gyanút foghatnak a zsványok. Inkább huhogj!

– Uhu, uhu, uhu – uhu, uhu, uhu.

A királyné feje felegyenesedett a sarokban. Felállt.

– Ki kell menni a gyerekek.

– Siessetek! – mordult rá az egyik zsvány.

– Persze, hogy sietünk.

A királyné, amint kilépett az ajtón elkapta a grabancát Lipity. Mukkanni sem mert sem a királyné, sem a kis királyfi. Lipity előbb a királynét, majd Károlyt felnyomta a ló hátára, és iszkiri az erdei útra. Előbb csendben lépegettek, mármint a ló és Lipity, majd felült a legény is és vágta ment Kiszsvány a palotáig. Teljes erejéből szaladt a ló, de így is reggel lett, mikorra a kastélyhoz értek. Tárt kapuval várta őket a királyúr, de amikor kapun belülré kerültek, a hétmázsás lakat a kapu belső felére került. Biztos, ami biztos. Ki tudja, mire képesek a zsványok.

A királyné bement a szobájába. Károly királyfi lecsatolta a derékszíját, amelyen egy arany, héttornyú kastély fityegett. Nyújtotta Lipitynek.

– Ez a tiéd, amiért megszabadítottál. Ahol leteszed a földre, ott nagy, igazi kastélyvá válik.

A király kimutatott az ablakon.

Ott áll a három szekér, amint ígértem. Kolbász, szalonna, arany püposodik a kocsikban.

– Köszönöm. Én azért megnézném, hogy megtömték-e becsületesen a szekereket, vagy csak valami haszontalanság tetejét takarták be az ajándékkal.

– Miattam megnézheted fiam!

– Lipity nem sajnálta a fáradságot a nézelődésre. Végül is elégedett volt az adománnyal.

Éppen búcsúzkodni akart, amikor nagy méltóságosan lépkedett le a lépcsőn Fáni királykisasszony. Égszínkép bársonyból varrták a földig érő ruháját. Nádszál vékony a teste, derékig hullámzott az aranyhaja. A szeme a ruhá-

jánál is szebb színű, mert búzakék. – Lipity mukkanni sem tudott. Megállt benne az ütő. Észrevette ezt Kiszsvány. Nyerített, azaz szólt Lipitynek.

– Légy ésnél! Gondolkozz! Nem hallottad még azt a mondást: Nézd meg az anyját, aztán vedd el a lányát. Én Fáninak az ördögi lelkét is látom, nemcsak a szépségét. Hiába a bársony a bőre, hogy még egy pörsenés sincs rajta, ha a lelke tüskés. Ennek még a beszéde is csikar, azért nem kajtat utána senki.

– Na, akkor az Isten is megáldja királyúr – búcsúzott Lipity.

– Hát a lányom, akit ráadásnak ígértem? Akiért a nehézkórság tört a környéken minden királyfit, herceget, grófit.

– Adj nekik! Nem állok az útjukba. Engem vár otthon Náni. Igaz, hogy csak cigánylány, de mára már megtapasztaltam, hogy nekem ő a legszebb a világon.

Megindult a menet a három szekérel hazafelé. Náni, most is, mint minden nap, várta Lipityt a keresztútnál. Örvendeztek a viszontlátásnak, majd együtt mentek hazafelé. Mikorra hazaérkeztek, a vajda is ott termett. Rögvést összeadta a fiatalokat.

Lipity letette a kunyhó elé a Károlytól kapott kis kastélyt, mely azonnal hatalmas palotává változott. Messze földről jöttek a palota csodájára cigányok. Lipityék boldogan élnek és minden betévedt cigányt megvendégelnek.

Ennyit tudok róluk. A nyáron meglátogatom őket, akkor elmondom mi történt velük azóta.

Mesélő:

Kuti Gyula

Zalaegerszeg, 1971

Szómagyarázat:

tranfolyázott = megállás nélkül veszekedett.

bölkökdött = veszekedett (ok nélkül)

vergánya = vargánya

merre kell kereskedni? = merre kell keresni?

petrólámpa = petróleumlámpa

megolvasta = megszámlolta

satnya = sovány

– vége –

Cupa és két felesége

(Sáfár Sándor és Wuscher Anna közös gyűjtése) - 1. rész

Hol, hol nem, talán éppen Cigányhegyen, élt egy cigánylegény: Cupa.

Rossz idő járt akkorigban a cigányságra. Senki nem akart csengőt vagy kolompot venni, mert a környéken az állatok mind elpusztultak valamilyen rejtélyes nyavalyában. Nagy volt a baj, mert Brago sem tudott segíteni az állatokon. Maradt a remény, hogy az asszonyok összekuncsorognak egy kis ennivalót, de bizony rendre, sorra valamennyien üres batyuval tértek haza.

A cigánylegények között Cupa volt a legéletrevalóbb. El is határozta, hogy útra kel, itthagyja azt az életteret, ahol bagázst. Keres jobb vidéket, okosabb cigányokat, na és persze nem marad ökörnek. Elveszi feleségül a világon található legszebb lányt.

Nem búcsúzott senkitől, hogy ne marasztalják, hisz nem örökre megy bele a világba. Ha jobb sorsa, felesége lesz, visszajön.

Nyakába akasztotta a tarisznyát és már indult is.

Sok vidéket bejárt. Estére Salomvárra érkezett. Itt a kocsmáros pártfogolta fel. Valamiféle vendégség volt éppen, sok csirkepaprikás maradt. Nekiült Cupa, becsületesen megtömté a hasát. A tökök-mákos rétes nagyon kelendő volt, ezért neki csak a tepsiben lesült, odaragadt darabok maradtak, de az is nagyon jó volt. Úgy belakott, hogy aludni sem tudott egész éjjel, csak hajnal felé kerülgette az álmot, hanem már kakaskorékoláskor kiszólt az istállóba a kocsmáros:

– Hallod-e Te, hogy is hívnak. Ébresztő! Ha kedves volt a vendégeskedés, legyen kedves a munka is! Csutakold le a lovaimat, mennem kell a városba, mert az éjjel felfaltak mindent a vendégek, nincs, miből főzök ma már. Utána söpörd fel az udvart! Mire elkészülsz, itthon vagyok.

Cupa becsülettel elvégzett minden rábízott munkát. Három nap folyton, folyvást akadt tennivaló. Ezután meg-

köszönte a kocsmárosnak a szíves vendéglátást. Elbúcsúzott és tovább állt, mert nem maradhat itt időtlen ideig. Neki menni, menni kell, hogy megtalálja a jobb életet és azt a lányt, aki a felesége lesz. Napokig vándorolt, amikor nagyon megéhezett, varjúpörköltet főzött.

Egy este megérkezett Nekeresdre. Hogy ott mennyi cigány élt, el sem hiszitek. Körülfogták Cupát, kérdezték hová való, honnan jön. Mióta vándorol? Kinek a fia, van-e asszonya. Végül meghívták vacsorára. Leültették egy kondér mellé, kezébe kenyeret és kanalat adtak. Cupa evett, mert nagyon éhes volt.

Vacsora után beszélgettek. Cupa elmondta az istencsapást, ami érte őket, ami miatt olyan szegények lettek, mint a templom egere. A nekeresdiek sajnálták. Marasztalták. Főleg, hogy megtudták, nincs felesége. Három-négy cigány is ajánlotta neki a lányát feleségül. Cupa azonban nem választott. Akit nagyon ajánlgatnak, ott valami hibádzik, abból jó feleség nem lesz. Hogy megszabaduljon a tukmálóktól, a reggeli után gyorsan búcsúzott és továbbállt.

Beletelt két, három nap, mikorra

úttalan utakon, keresztülágva erdőn, mezőn megérkezett egy faluhoz.

– Hol vagyok öreganyám? – szólított meg egy járókelőt.

– Gősfán.

Hogy milyen neveket adnak némi-lyik falunak? – morfondérozott Cupa. – Gősfá. Még ilyet sem hallottam.

Ahogy ezt kimondta, a falu végén megpillantotta a cigányputrikat. Megörült. – Végre lesz rendes szállásom – gondolta.

Örömmel és vacsorával fogadták miután bemutatkozott.

Hogy itt mennyi széplány van. Jártatta a szemét egyik lányról, a másíkra. Érezte, innen nem szabadul asszony nélkül, mert akármelyiket elfogadná feleségének. El sem hagyta élete végéig. Amikor tekintete végig járkál valamennyi lányon, amikor már, már választani akart, megjelent egy lány, aki miatt az első szempillantásra elfelejtette az összes többi. A szeme, mint a csillag, világított. Ha ránézett, mint a tűz égett. Karcsú az alakja. Repült utána a gyönyörű rózsás szoknya. Vállán rózsás kendő, melyen szétterítve derékgig érő fekete haja. Mesztéláb lépegetett, de apró lábaival, mintha nem is ment, hanem táncolt volna.

Megállt Cupa előtt. Szólni akart, de nem jött ki hang a torkán. A legény is csak nézte, nézte, de végül összeszedte a bátorságát és megkérdezte:

– Hogy hívnak?

– Cincija.

– Van urad?

– Nincs.

– Leszel az asszonyom?

– Leszek.

Ekkor jelent meg a lány apja és megkérdezte Cupát:

– Bolondozol a lányommal vagy feleségül kéred?

– Feleségül kérem, soha el nem hagyom.

– Azt tudod, hogy mi kolompárok vagyunk? Nálunk dolgozni kell. Értess valamilyen munkához vagy megtanulod a vasmunkát?

– Kolompár vagyok magam is.

– Akkor most térjünk nyugovóra és reggel dologra! Tudni akarom, milyen sorsa lesz melletted a lányomnak.

Reggel korán keltek. Azonnal munkához is láttak. Készültek az üstök, a kolompok, a csengők. A gősfaiak rögtön megállapították, hogy Cupa nem ma látott először szerszámot. Mégél a munkájából az asszonnyal együtt. Cincija apja hívta is mindjárt a vajdát, hogy adja össze a fiatalokat. A vajda nem kérte magát, azonnal indult. Egyik kezében hatalma jelképe a sallangos, csengettyűs vajdabot, másikkban hozta a Bibliát. Azonnal kezdte az esketést. Letérdeltette a fiatalokat és már mondta is az eskü szövegét:

– Cupa! Szereted-e Cinciját? Akarod-e feleségednek?

– Akarom.

– Cincija! Szereted-e Cupát? Akarod-e hites uradnak?

– Akarom.

– Akkor ásó, lapát válasszon el benneteket. Adjon Isten hosszú életet! Adjon Isten szerencsét!

Ott azonnal csaptak is nagy lakodalmat. A sok rokon hordta össze a finom enni, innivalókat. Volt ott húsléves, sült tyúk, pörkölt, töltött káposzta és persze rétes, amennyi csak kellett.

A lakodalom másnapján, amikor még javában tartott a mulatozás, jutott eszébe a vajdának, hogy a kedves komájának, a plébános tisztelendőnek is illene küldeni egy sült tyúkot. Rögtön tányérra is tetetett egy sült tyúkot és szaladtatott vele egy legényt: Lipityet, hogy még melegébe adja át a plébános tisztelendőnek.

Nagyon jó szaga volt a sült tyúknak. Lipity meg nem állhatta, hogy meg ne kóstolja. Levágta hát az egyik combját és az árokparton ülve meg is ette, azután beköszönt a paphoz.

– Jó napot kívánok plébános tisztelendő úr. Cupa és Cincija lakodalmából hoztam kóstolónak ezt a sült tyúkot.

Ránéz a pap a tányérra.

– Te cigány, hogy lehet az, hogy ennek a tyúknak csak egy lába van?

– Honnan tudjam én azt. Ez amolyan egy lábú tyúk volt.

– Olyan nincs. Most nagyon éhes vagyok. Megeszem a tyúkot, de ebéd után megmutatom, hogy egy lábú tyúk nincs.

Azzal a pap nekiállt és megette az egész tyúkot, azután nagyot húzott rá, az asztalon lévő borosüvegből. – Na, akkor menjünk! Magad is megnézheted, hogy egy lábú tyúk nincs. – Azzal vezette Lipityet a baromfiudvarhoz. Hát nem volt szerencséje a papnak. A tyúkok éppen delelőt tartottak, vagyis egy lábon szunyókáltak. Látva ezt a pap: indult a közelükbe. Kezét előre hajtotta és hangosan hessegetni kezdte őket: Sss, sss... Valamennyi tyúk azonnal letette a másik lábát is.

– Nem gílt. – szólalt meg Lipity. Tetszett volna a sült tyúknak is mondani, hogy sss..., akkor az is letette volna a másik lábát.

Méregbe gurult a pap. Fölkapta a kerítéshez támasztott söprűt és a cigánylegény után hajította. Ő azonban nem várta meg, hogy a söprű eltalálja, hanem szaladt haza. A lakodalom végére még odaért. A sok maradékot mind megette.

A lakodalom után jól ment a fiatalok dolga. Cupa derekasán dolgozott a gősfai cigányokkal. Dőlt a pénz a házhhoz. Selembe, bársomba öltöztette Cinciját, a feleségét. Igaz, az asszony is dolgozott. Minden nap megszerezte a vacsorára valót, teli batyuval érkezett esténként. Jósolt, álmodt, fejtett a faluban, és mindig eltalálta az igazságot, ezért jutalmazták a sok finom enni-valóval.

Nem is lett volna semmi baj, de úgy egy esztendő múlva Cupa hazakíváncsozott az övéihez. Azt gondolta, segít rajtuk, ha szükségüket látják, ha meg jól megy a soruk, már az is öröm, hogy otthon van.

Meg is mondta Cupa egy nap Cincijának, hogy szedje össze a cók-mók-ját. Rakja fel a kocsira, mert indulnak haza Cigányhegyre.

Cincija nem mert ellenkezni. Az asszonynak mennie kell az ura után.

Alig telt el egy hét, hazaérkeztek Cigányhegyre. Örült Cupa apja, anyja és persze büszkéek voltak a rokonok előtt Cincijára, a szépasszonyra.

Elmondták, hogy már elmúltak a nehéz napok. A parasztoknak ismét vannak állatai és veszik a csengőket, meg a kolompokat, mint a cukrot.

Cupák nem tétlenkedtek. Ki sem pihenték az út fáradalmait, már is készültek az üstök, kolompok, egybek.

Cincija is ügyeskedett. Bejárta a szomszéd falvakat. Itt is kártyát vetett, jósolt, álmodt fejtett. A környéken mindenki ismerte a szép cigányasszonyt. Örömmel adakoztak neki. Esténként tele batyuval érkezett, így jobbnál jobb vacsorákat főzött.

Telt, múlt az idő. Észre sem vették, hogy már nyolc év elszaladt, amikor is megszületett a nyolcadik gyerek: Pam-pus.

Ezután történt egy nap, hogy Phuro munka közben odaszólt Cupának:

– Összekaptál a feleségeddel az este?

– Hagyd öreg a buta beszédet! Nincs okunk a veszekedésre.

– Akkor meg hová ment Cincija éjszaka? Láttam Szelgyöp felé menni az úton.

– Álmodtad Phuro.

– Nem álmodtam, mert háromszor nem álmodhat egyformát az ember. Ha hiszed, ha nem, én már harmadik éjjel figyeltem fel arra, hogy Cincija Szelgyöp felé megy az úton. Ma éjjel ne aludj el, hanem távolról kövesd a feleségedet!

– Mit keresne Cincija Szelgyöppön? Hisz nem lakik ott emberfia, mióta Buzno, az ördög odatelepedett.

Egy szó, mint száz, Cupa nem hitte el Phuro egyetlen szavát sem, de ezért nem tudott szabadulni a gondolatától, hogy a felesége éjjel mászkál, amikor ő a fáradtságtól mélyen alszik. Elhatározta, hogy utánajár a dolognak. Nehezebbre esett, de erővel ébren maradt.

Mesélő:

**Cséplő János, 71 éves,
Németfalu (Zala megye), 1968.**

Szómagyarázat:

nem marad ökörnek = nem marad agglegény

kuncsorognak = kéregetnek

tukmálás = rábeszélés, ajánlgatás
fenyalla = rizike gomba, fenyő erdőben, fenyőfa alatt terem

kolompár = vasmunkával foglalkozó cigány

tökös-mákos rétes = főzniláló tök és cukros mák a töltelék

– folytatjuk –

A MAGYARORSZÁGI NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGI KÖZALAPÍTVÁNY PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

a 2010. évi „Egyházi szervezetek hitéleti táborai és programjai” támogatására

1. A támogatás célja:

A hazai nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvi hitéleti programjainak és anyanyelvi hitéleti gyermek és ifjúsági táborainak támogatása.

A rendelkezésre álló keretösszeg: 2 millió forint

2. Pályázók köre:

Bejegyzett egyházi szervezetek.

Csak az a szervezet kaphat támogatást, amely a MNEKK-tól a 2009-ben nyert támogatási összeg(ek)ről a támogatási szerződés és az elszámolási szabályzat alapján 2010. január 31-ei hatánapig az elszámolást benyújtotta és/vagy nincs korábban keletkezett rendezetlen elszámolása.

3. Támogatható tevékenységek: A 2010. január 1. és 2010. december 31. között megvalósuló

rendezvények vallási és hitéleti hagyományok ápolását célzó rendezvények

táborok: a nemzetiség/etnikum vallásának és hitéletének közösségben történő elmélyítését szolgáló táborok

4. A támogatás formája:

Vissza nem térítendő támogatás, mely kizárólag a szerződésben rögzített célra használható fel. **Résztámogatás esetén is a teljes pályázati programot kell megvalósítani.**

**5. Hitéleti programra az egy pályázatra elnyerhető legnagyobb támogatási összeg: 100 000 Ft
az indokoltan kiemelt jelentőségű program esetében: 300 000 Ft**

Hitéleti táborra kérhető/elnyerhető támogatási összeg:

A résztvevő táborozó gyerekek/fiatalok és kísérő tanárok (10 gyerekre 1 kísérő) létszámával arányos: **1000 Ft/fő/nap**, de legfeljebb:

200 000 Ft, ha a táborban résztvevők létszáma **20–50 fő** közötti,

400 000 Ft, ha a táborban résztvevők létszáma **50 fő** feletti

6. Hitéleti programoknál nem támogatott, nem elszámolható költségek:

Étkezésre és étel-miszervásárlásra a támogatás 50%-át meghaladó összeg, a pályázó szervezet bér- és járulékköltségei, közüzemi díj típusú kiadások, telefon- és postadíjak, javítások és karbantartások költségei, külföldről érkező résztvevők útiköltsége, jövedéki termékek, szerzői jogdíj, eszközbeszerzés, ruházat, ajándék- és dísz tárgyak, felhalmozási költségek, az adók vagy adó módjára behajtható fizetési kötelezettségek, valamint előre nem tervezett költségek.

Hitéleti táborok esetében KIZÁRÓLAG támogatott, elszámolható költségek az 1000 Ft/fő/nap keretösszegegen belül:

- szolgáltatások: utazási/szállítási költség, szállásköltség, étkeztetés, terem-bérlés, előadói szolgáltatások;
- megbízási díj, tiszteletdíj járulékok nélkül;
a program során közvetlenül felhasználásra kerülő áruk (pl. étel-miszer, papír-írószer, stb.).

7. A pályázat benyújtása:

A pályázatot ajánlott küldeményként, egy példányban kell benyújtani a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Közalapítvány levelezési címére (1387 Budapest 62 Pf.: 25)

Az a pályázat, mely nem felel meg a felhívásban foglalt feltételeknek, érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül.

Hiánypótlásra nincs lehetőség. A pályázatkezelő a pályázati anyagot nem szolgáltatja vissza.

8. A pályázat tartalmi követelményei:

Az anyanyelv használatának módja és mértéke; a rendezvény célja és várható eredménye; a rendezvény indokai; a célcsoportja, a résztvevők száma; a program helyszíne; az esetleges meghívott előadók, művészek; a lebonyolítandó előadások témája, a szertartások lebonyolításának helyszíne; vallási hagyományok ápolása az adott kisebbségi közösségben.

9. Pályázati dokumentáció:

1. adatlap (letölthető a honlapról <http://www.mnekk.hu>),
2. programleírás,
3. kivonat a szervezet bírósági (30 napnál nem régebbi), amely dokumentumnak egyértelműen tartalmaznia kell a képviselőre jogosult személy (ek) nevét;
4. nyilatkozat a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény 8. § (1) bekezdés szerinti érintettségéről (letölthető a honlapról <http://www.mnekk.hu>),
5. a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény 8. § (1) bekezdés szerinti érintettség esetén közzétételi nyilatkozat (letölthető a honlapról <http://www.mnekk.hu>),

10. Pályázati menetrend:

Benyújtási határidő (postára adás dátuma): 2010. május 7.

Kuratóriumi döntés: 2010. május 31-ig.

Kedvezményezettek megjelentetés a közalapítvány honlapon: a döntést követő 3. munkanapon.

Szerződéskötés: kézbesítéstől számított 30 napon belül.

A támogatás utalásának indítása: A támogatási szerződésben megjelölt program kezdési időpont előtt 5 nappal.

Beszámoló benyújtási határideje:

A támogatási szerződésben rögzített program befejezési időponttól számított 30 napon belül.

FIGYELEM!

A pályázati dokumentáció lehívható az alábbi Internet-címen: <http://www.mnekk.hu> vagy beszerezhető a közalapítvány irodájában munkaidőben

(H-CS: 8-16.30 óra között, P: 8-14 óra között): Bp. V. ker., Október 6. u. 17. I. em.

Ha a pályázó postai úton kéri a pályázati anyagot, akkor C5-ös (közepes méretű), a pályázó nevére megcímezett, felbélyegzett válaszborítékot kérünk.

Levélcím: MNEK Közalapítvány, 1387 Budapest 62, Pf.: 25

A pályázatot a 3 oldalból álló adatlapon, a csatolandó dokumentumokkal együtt ajánlott küldeményként EGY eredeti példányban kell benyújtani a következő levélcímre:
MNEK Közalapítvány, 1387 Budapest 62, Pf. 25 (a borítékra kérjük ráírni: „Célpályázat”) vagy személyesen:
Bp. V. ker., Október 6. u. 17. I. em.

Tel./fax: 06-1/321-3352, 06-1/321-7364, 06-1/321-7370 Faxon, e-mail-en nem fogadunk pályázati anyagot!

A beküldési határidő után benyújtott, illetve postára adott pályázat érvénytelen.

„LÁTTATNI A LÁTHATATLANT” RAJZ- ÉS VIDEÓINSTALLÁCIÓS PÁLYÁZAT **Pécs 2010 Európa Kulturális Fővárosa Program keretében a Színes Gyöngyök** **Egyesület rajz- és videoinstallációs pályázatát hirdet.**

A pályázat témája: A versillusztrációk és videoinstallációk (slideshow, rövidfilm) alapját kortárs roma költők ajánlott versei képezik. A videoinstallációk készítésénél olyan jogtisztá fotók felhasználásával készült slideshowkat illetve rövidfilmeket várunk, amelyek a **Szegénység és Kirekesztés Elleni Küzdelem Európai Éve** jegyében, a romákkal kapcsolatos vizuális sztereotípiák elleni fellépést, a roma emberek és a roma kultúra érzékletes és művészi bemutatását szeretnék elérni.

A pályázat tartalmi és formai kritériumai:

versillusztrációk:

- bármilyen technikával
- A/4-es méretben

videoinstallációk:

- slideshow (vetített szövegek és képek)
terjedelem max. 50 MB, feltöltés powerpoint (*.ppt,*.pps) vagy flash videó formátumban (*.flv)
- rövidfilmek bármely technikával
terjedelem max. 50 MB, 3–5 perc
feltöltés MPEG2 formátumban

A bemutatott vers szabadon választott formában jelenhet meg a filmben.

Egy-egy pályázótól maximum 3 db alkotást (sorozat 1 db-nak számít) fogadunk el.

A pályázók köre: A 10–30 éves korosztály azon fiataljainak pályázatát várjuk (10–15 éves, 16–20 éves, 21–30 éves korcsoportokban), akik valamilyen formában kötődnek a **Dél-Dunántúli Régióhoz**, a régió valamelyik településén születtek, tanulnak, dolgoznak vagy állandó- vagy ideiglenes lakcímmel rendelkeznek.

A pályázat módja: Kérjük a pályamunkák hátoldalán, illetve a lemezborítón feltüntetni az alkotó nevét (internetes regisztráció esetén nick nevét is!), a választott vers szerzőjét, címét és az alkotás címét.

versillusztrációk:

Minden pályamunkához csatolni kell a kitöltött, aláírt adatlapot

- postai úton: Színes Gyöngyök Egyesület 7632 Pécs, Littke J. u. 5.
- személyesen: Színes Gyöngyök Egyesület Iroda Pécs, Rét u. 11. emelet (9–15 óra)
- amennyiben a pályázó digitalizálni is tudja a pályamunkáját, kérjük, regisztráció után töltsse fel a Színes Gyöngyök Egyesület pályázati tárhelyére

videoinstallációk:

- postai úton: Színes Gyöngyök Egyesület 7632 Pécs, Littke J. u. 5. - DVD, CD, adatlap
- személyesen: Színes Gyöngyök Egyesület Iroda Pécs, Rét u. 11. emelet (9–15 óra) – DVD, CD, adatlap
- közvetlen feltöltéssel regisztráció után a **Színes Gyöngyök Egyesület pályázati tárhelyére**

A pályamunkák közvetlen feltöltése esetén a kitöltött és aláírt adatlapot kérjük a beadási határidőre postai úton, illetve személyesen is eljuttatni!

Érvénytelen pályázatok: Hiánypótlásra nincs lehetőség. A hiányosan, a pályázati kiírásnak bármilyen szempontból nem megfelelő módon, vagy a határidőn túl benyújtott pályázati anyagokat a zsűri nem bírálja el.

Határidők: A pályázatok leadásának határideje:

Az installációk, versillusztrációk, adatlapok beérkezésének határideje: **2010. május 31. éjfél**

Közönségsvavazás:

- web felületen: A beérkezett pályaműveket **2010. június 15.–2010. augusztus 31.** közt közönségsvavazásra bocsátjuk: **Színes Gyöngyök Egyesület honlapján**
- Pécs város közterein: **2010. 07. 17.** Apácai Csere János körtér, **2010. 07. 24.** Hősök tere

Eredményhirdetés:

A pályázatok eredményének kihirdetésére **2010. szeptember 18-án** Pécsen a Dóm Múzeumban kerül sor. A nyertes pályázók e-mailben és/vagy telefonon kapnak értesítést.

További információk:

A pályázatról további információt Standovár Ágotától, a +36 30 998 7413 telefonszámon, vagy a stando.szinesgyongyok@gmail.com e-mail címen kaphatnak, illetve pályázati mentorok állnak rendelkezésükre.

A pályázati kiírás és adatlap letölthető a www.szinesgyongyok.hu/palyazat/ pályázati oldalról.

Az ajánlott versek elérhetőek a www.szinesgyongyok.hu/palyazat/#versek oldalon.

Színes Gyöngyök Egyesület 7632 Pécs, Littke J. u. 5.

Telefon: +36 72 210 142 Fax: +36 72 210 142 <http://www.szinesgyongyok.hu>, szinesgyongyok@tvn.hu

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasó körünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.ldromalap.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

.....

Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díjat
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

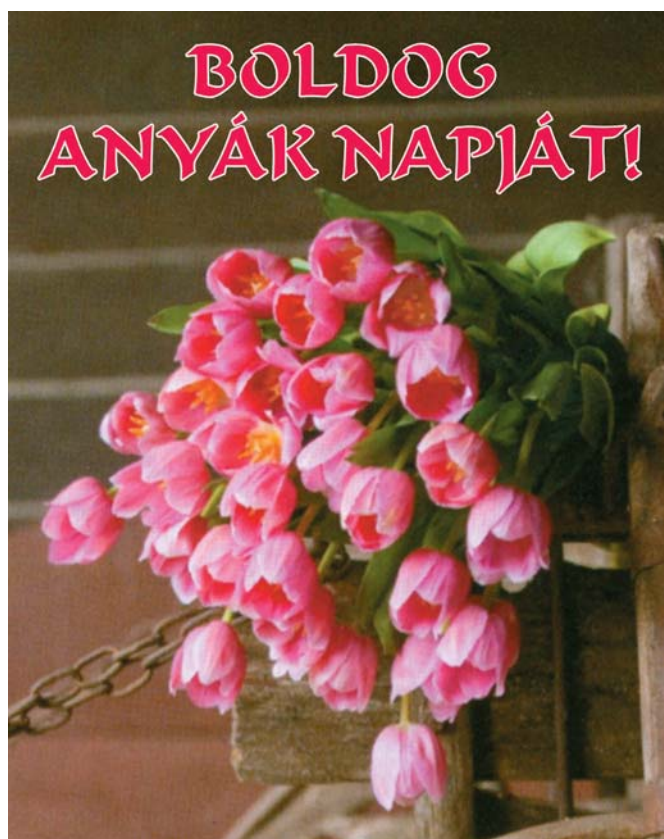

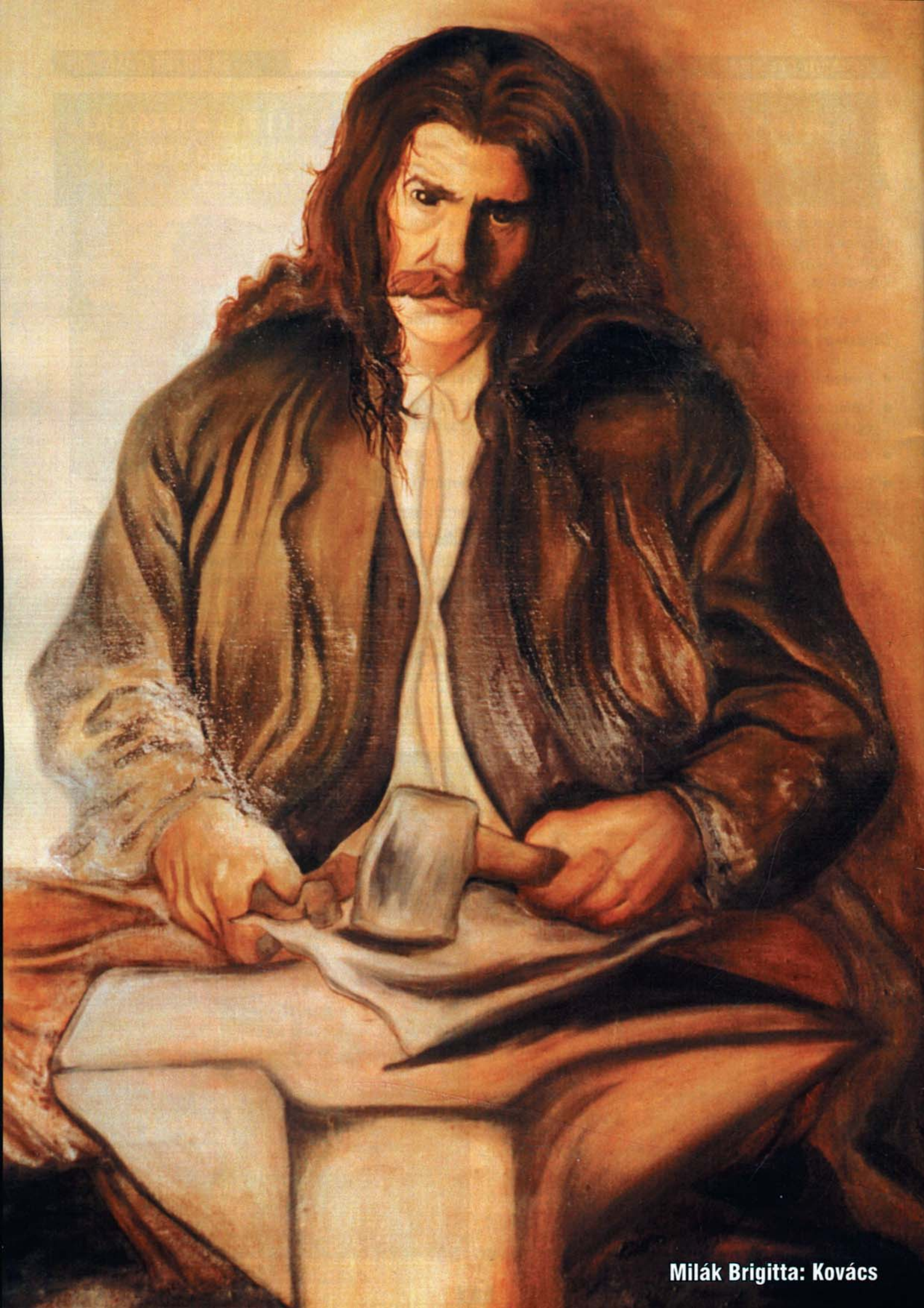
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

Telefon:

(06) 56/420-110

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

Milák Brigitta: Kovács